

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan s izjemo ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenicale, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

# SCOVENE

## Attività d'artiglieria e di reparti d'esplorazione nell'Africa settentrionale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Aerei britannici hanno lanciato bombe dirompenti e spezzoni incendiari nei territori di Catania e di Licata. — Nessun danno.

In Africa settentrionale reparti della R. Aeronautica hanno bombardato con

successo un aeroporto nei pressi di Marsa Matruh ed obiettivi terrestri in zona di Tobruk. — Sui fronti marmari, attività di fuoco e di esplorazione delle nostre truppe.

L'aviazione avversaria ha compiuto incursioni notturne su Tripoli sganciando bombe cadute per la maggior parte in mare.

In Africa orientale, nello sca-

chiere di Gondar nostri reparti hanno eseguito ricognizioni in forze e respinto tentativi di attacco dell'avversario.

Durante un'incursione aerea inglese colpito dalla reazione contraerea è caduto in vicinanza delle nostre posizioni e si è incendiato.

## Brzajavna čestitka ministra Riccija Vis. Komisariju

Ljubljana, 7. oktobra.

Minister za korporacije, Eksc. Renato Ricci je poslal Visokemu Komisariju Eksc. Emiliju Grazioliu naslednjo brzajavko:

Ponovno Ti izražam svoje veliko veselje nad doseženimi uspehi v naši delovni skupini, ki se kaže v prireditvi ljubljanskega velesejma, velesejma, ki predstavlja velik in razveseljav dokaz gospodarskih možnosti te pokrajine.

## Vis. Komisar vrnil obisk vseučiliškemu rektorju

Ljubljana, 7. oktobra.

Včeraj dopoldne se je Visoki Komisar Eksc. Grazioli podal na sedež ljubljanskega vseučilišča, da vrne obisk novemu rektorju.

Pred vzhodom vseučiliškega poslopja sta Visokega gosta pričakovala rektor prof. dr. Milko Kos in vseučiliški tajnik. Rektor je naslovil na Visokega Komisarja izrazne najgloblje zahvale v svojem imenu ter v imenu vseučiliškega profesor-skega zbora in akademske mladine.

Eksc. Grazioli se je potem podal na sedež rektorata, kjer so mu predstavili dekane vseh fakultet, s katerimi se je Visoki Komisar nekaj časa razgovarjal.

## Delovanje topništva in izvidnic v Severni Afriki

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Angleška letala so metala eksplozivne in zažigalne bombe na ozemlje Catania in Licata. Nobene škode.

Severna Afrika: Oddelki Kraljevega letalstva so uspešno bombardirali letališče v bližini Marsa Matruha in cilje pri Tobruku. Na bojišču v Cirenici topniško udeleženo v izvidniško delovanje naših čet. Sovražna letalstva je izvedlo nočne polete nad Tripoli, metala bombe, ki pa so večinoma padle v morje.

Vzhodna Afrika: Na ozemlju Gondarja so naši oddelki izvedli izvidniške pohode in odbili sovražne napadalne poskuse.

Med poletom je bilo eno angleško letalo zadeto od protiletalskega ognja in je padlo na tla v bližini naših poslojank, kjer se je vžgalo.

## Žalosten angleški poraz na Sredozemlju

Rim, 7. oktobra. AS. Vrnili so se junaki, ki so izvojevali veliko zmago nad angleško spremeljavo pred nekaj dnevi v Sicilskem prelivu. Sedaj pripadajo na dan podrobnosti velikega angleškega poraza, ki so ga angleški vojni mornarici zadale italijanske zračne sile. Italijanski zračni napad je prihajal iz Sardinije in iz Sicilije 27. in 28. septembra. Angleži so izgubili tri križarke, ki so bile potopljene. Več drugih angleških ladij pa je bilo težko poškodovanih. Angleški poraz je tem hujši, ker je za pot čez Sredozemsko morje zbral izredno velike pomorske sile. Italijanski napad so pa podpirale tudi podmornice. V Gibraltar je prišla močno poškodovana nosilka letal »Ark Royal« in oklopnica »Nelson«. Toda boja so se udeležile na angleški strani še najtežje oklopnice in sicer »Rodney« in popolnoma nova oklopnica »King George«. »Nelson« in »Rodney« sta komaj pred

kratkim bili popravljeni v ameriških ladjedelnicah.

Iz tega se pa tudi vidi, da tolikšne sile niso imele samo namen spremljati trgovske ladje po Sredozemlju, ampak so hotele očitno zaplesti italijanske vojne sile v pomorsko bitko. Vse to pa so preprečili vrli italijanski letalci in angleške namere spremenili v žalosten poraz.

## Kijev je bil pristanišče za vojno mornarico

Berlin, 7. oktobra. AS. Pomorski strokovnjak lista »Völkischer Beobachter« piše, da je bil Kijev tudi pristanišče za vojno mornarico na Dnepru. Sovjetsko vojno brodovje na Dnepru pa je bilo uničenih in razbitih čolni in ostanki ladij se sedaj vale po 2200 km dolgem toku reke. Sovjetsko vojno brodovje na Dnepru je imelo več modernih rečnih vojniških ladij in največji sovjetski monitor na Dnepru je bil monitor »Vjernij«, ki je imel 900 ton in top s 150 mm premera. 24 monitorjev je bilo zgrajenih kot majhne križarke od 400—500 ton. Vse te bojne ladje so bile šele pred kratkim zgrajene in so bile vse dobro oborožene. Na tej reki so Sovjeti uporabljali tudi 6 poljskih monitorjev, ki so jih zajeli v letu 1939. Vsak monitor je imel po dva topova po 105 mm. Temu brodovju na Dnepru je poveljeval posebni admiral in to brodovje je sedaj popolnoma uničeno.

## Železniška postaja v Harkovu uničena

Berlin, 7. okt. AS. Nemško letalstvo je izvedlo uspešen napad na železniško postajo v Harkovu in lahko se reče, da je postala popolnoma razdejana. V Harkovu je zelo važno železniško križišče, ker se tja steka osem važnih železniških prog. Harkov je glavno železniško križišče v vzhodni Ukrajini. Skozl mesto gre tudi železniška proga, ki veže Moskvo z južnim delom Sovjetske zveze. Ena druga proga gre iz Harkova v Briansk in v Petrograd, proti jugu pa vozijo važne železniške proge v industrijsko področje ob Doncu. Te proge so tudi dvotirne.

## Sovjeti so hoteli zasesti Dardanele

Carigrad, 7. okt. AS. Turško javno mnenje je še vedno pod velikim vtisom Hitlerjeve izjave o ruskih namelih, kako zasesti Dardanele. Hitlerjeve izjave je potrdil in razširil še bolgarski minister za javna dela. Turški listi pa tudi pišejo, da se je sovjetski zastopnik Soboljev v decembru 1940 večkrat nahajal v Sofiji, kjer je bolgarski vladni predlagal skupno in bolgarsko in rusko akcijo proti Dardanelam. Rusi bi zaseli Dardanele, Bolgarija pa bi dobila Tracijo. Vse to dokazuje, da so Sovjeti vedno igrali dvojno politiko. Turški listi zato s posmehom objavljajo Molotovljevo izjavo, ki ji ne pripisujejo nobene vere

## Rusi beže na Švedsko

Stockholm, 7. okt. AS. Z motornimi čolni in z drugimi vozili prihajajo na švedske otoke v Baltiku sovjetski ubežni vojaki, ki so jih švedske oblasti takoj aretirale. Na švedske otoke pa ne prihajajo samo vojaki, ampak tudi drugi prebivalci, ki se hočejo umakniti nasilju političnih komisarjev.

## Bolgarski časniki na vzhodnem bojišču

Sofija, 7. oktobra. AS. Nemško vrhovno poveljstvo je povabilo bolgarske časnike na vzhodno bojišče. Skupina bolgarskih časnika je danes odpotovala v Nemčijo, skupino vodi ravnatelj bolgarskega tiska Nikolajev.

## Angleško-sovjetski pritisk na Afganistan

Ankara, 7. okt. AS. Po poročilih, ki prihajajo iz glavnega mesta Afganistan Kabula, se čuti vedno hujši pritisk na vlado pod pretvezo, da državljani Osi v deželi razvijajo »nevarno delovanje«. Politični krogi mislijo, da bo prišlo do napada, kakor ga je doživel Iran. Turški radio javlja o protestnih notih, ki sta jo London in Moskva poslala v Kabul. Nota je zelo podobna oni, ki jo je iranska vlada dobila pred nekaj tedni.

(Afganistan meri 731.000 km<sup>2</sup> in šteje nad 10 milijonov prebivalcev, tretjina nomadov. Glavno mesto Kabul šteje 150.000 preb. Prebivalstvo se peča večina s poljedelstvom in živinorejo. Dežela pa je bogata železa, bakra, svineca, zlata in soli. Vojaka je bila v zadnjih letih modernizirana.)

## Težak položaj angleške industrije

Newyork, 7. okt. AS. Londonski dopisnik lista »Newyork Times« poroča svojemu listu, da je položaj industrije v Angliji zelo težaven. Angleški industriji primanjkuje predvsem delovnih moči. Žene prevzemajo mesta mož v težki industriji in vojna industrija težko občuti pomanjkanje strokovnjakov in izobraženega delavstva. List tako rekoč poziva ameriško prebivalstvo, da naj tudi v tem oziru pospeši svojo pomoč Angliji.

## Argentina ne gradi oporišč

Buenos Aires, 7. okt. AS. Argentinski zunanji minister zanika novice, ki jo je objavila neka severoameriška agencija, česa da se je sešla mešana komisija argentinskih in čilskih zastopnikov, ki naj bi na meji obeh držav poiskala kraje, kjer naj se zgradi potrebna oporišča za letalstvo in za vojsko. Argentinsko zunanje ministrstvo izjavlja, da je ta novica brez podlage, ker je tej komisiji naročeno samo to, da naj podrobno določi razmejitve med obema državama.

## Vihar nad Atlantikom ovira letalski promet

Lizbona, 7. okt. AS. Čezatlantsko letalo »Clipper«, s katerim potuje švedski princ Karl v Evropo, se je moralo vrniti na Bermude zaradi silnega viharja, ki divja nad Atlantikom. Z letalom potujejo tudi žene in otroci.

## Ciklon na Bahamskih otokih

Newyork, 7. okt. AS. Silen ciklon je na Bahamskih otokih povzročil veliko škodo. Vihar je divjal s 160 km na uro in napravil na nasadih veliko škodo ter potrgal električne naprave, tako da je otok ostal v popolni temi. Nekaj ladij, ki so bile v pristanišču, je vihar treščil ob skalovje, da so se potopile. (Bahamski otoki leže na vzhodni strani Floridskega polotoka v Atlantskem morju.)

## Avtomobilske ceste v Španiji

Madrid, 7. oktobra. AS. Španska vlada je sklenila, da naj se začnejo pripravljati dela, da bi se zgradile avtomobilske ceste v Španiji, in sicer po zgledu Italije in Nemčije.

## Boji na vzhodu

## Velika bitka severno od Azovskega morja

Stab 9. sovjetske armade zajet

## Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 7. okt. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V okviru napovedanih bojov na prostoru severno od Azovskega morja se je razvila velika bitka. Ramo ob rami z zavzetimi četami zasledujejo nemške čete potolčenega sovražnika. Motorizirane in tankovske skupine so prodrele globoko na ozemlje, kjer se sovražnik nahaja v umiku. Stab devete sovjetske armade je bil zajet, poveljnik armade pa je pobegnil v letalo.

Tudi na drugih odsekih vzhodnega bojišča se nadaljujejo napadi in sicer po predvidenem načinu.

Ponovni ponočni poskus sovjetskih čet, da bi se izkrcale pri Petrogradu in sicer na zahodni obali, je bil razbit. Večina za prevoz uporabljenih ladij je bila potopljena. Sovražnik, ki se je izkrcal, je bil popolnoma uničen.

Letala so ponoči napadla oboroževalne obrate v Rostovu in vojaške naprave v Moskvi in v Petrogradu.

V boju proti Angliji so bojna letala bombardirala v noči na sedmi oktober vojaško važne naprave v jugozahodni Angliji.

V Severni Afriki so nemška bojna letala tudi včeraj uspešno napadala pristaniške naprave.

Pri letalskem napadu na zaliv pri Suezu so v noči na 6. oktober nemška letala potopila dve trgovski ladji s skupno 10.000 tonami, dve drugi veliki ladji pa sta bili hudo zadeti.

Sovražna letala niso niti podnevi niti ponoči priletela na nemško državno ozemlje.

Berlin, 7. oktobra. AS. Nemški listi pišejo danes, da je položaj Petrograda brezupen, prav tako pa nemško topništvo brez presledka bombardira sovjetsko pristanišče Kronstadt.

Stockholm, 7. okt. AS. Posebni dopisnik lista »Aftenbladet« poroča s finskega bojišča, da so finske čete v Petrogradu našle mesto in hiše v zelo bednem stanju. Stanovanja komunističnih voditeljev so bila opremljena z največjim luksusom in tudi dobro založena s likerji in drugimi pijačami. Mnogo cerkev je spremenjenih v kinematografske dvorane in plesišča. Mestni grad v Petrogradu so uporabljali za ječo.

Helsinki, 7. oktobra. AS. Včeraj so v finski prestolnici imeli dvakrat letalski alarm.

Helsinki, 7. okt. AS. Finski tisk piše zelo obširno o delovanju italijanskega ekspedicijskega zbora na vzhodnem bojišču. Finska politična revija »Sunomac« podčrtuje, da se morajo na okrajinskem bojišču Budenijove armade umakniti pred pritiskom italijanskih in nemških čet. Ista revija pod vidnim naslovom objavlja, da so italijanske čete na vzhodnem bojišču od 28. do 30. septembra zajele 10.000 ruskih vojakov.

Ista revija tudi objavlja nekaj izjav, ki so jih podali boljševiški ujetniki o položaju v Petrogradu. Sovjetski avtomobilist je izjavil, da so bombe že uničile večino velikih važnih industrijskih naprav v Petrogradu. Prehrana je izredno slaba. Kruha primanjkuje, prav tako pa ni več dovolj drugih življenskih potrebščin. Sovjetske izgube na

finskem bojišču so izredno krvave, kajti od 154 sovjetskih vojakov na nekem odseku so Finci ujeli samo šest vojakov, ostali pa so bili ali pobiti, ali pa ranjeni. Na nekem drugem odseku je napadalo 800 sovjetskih mornarjev in jih je 600 obležalo na bojišču.

Berlin, 7. okt. AS. Pri bojih za otoke na Baltiku je četvero sovjetskih torpednih čolnov skušalo ovirati nemške vojne ladje. Trije sovjetski torpedni čolni so bili potopljeni, nemške vojne ladje pa so tudi uničevale in razdirale sovjetske utrdbe na otokih. Samo en sovjetski torpedni čoln se je lahko z vsi hitrostjo umaknil v megle.

Helsinki, 7. okt. AS. Sovjetski bombnik je hotel bombardirati mesto Kotor ob obali. Letalo je hotelo metati bombe iz zelo velike višine, toda to se mu je ponesrečilo in bombe so padle v morje.

Finska letala pa so napadla sovjetski tovorni vlak na neki postaji blizu Murmanska in ga uničila. Sicer pa je bilo delovanje letalstva na obeh straneh v zadnjih 24 urah zelo omejeno.

Berlin, 7. okt. AS. Okoli beltskih otokov so nemški minoiskalci s svojimi topovi prisilili k molku sovjetske baterije. Posadke minolovcev so uničile ali pa zajele ostanke sovjetskih posadk, ki so se hoteli umakniti pred nemškimi bojnimi ladjami.

## Največja nemška ofenziva na vzhodu

Dopisnik Stefanijske poročila iz Berlina: Na vzhodnem bojišču je v polnem razmahu velika nemška ofenziva proti Moskvi, za katero predhodne operacije so se že pričele preteklo sredo, kakor je napovedal Hitler. Nemške napadalne sile štejejo nad sto divizij, več kot 5000 tankov in nad 5000 letal. Na tisoče topov ročni noč in dan brez prestanka. Računajo, da je to največja bitka vseh časov. Nemci so prišli z dveh strani v podobni kileš, ki naj se zapro za Moskvo. Na severu pri Velikih Lukih, ki so 350 km od Moskve, in na jugu v pokrajini Rostave, ki je 400 km od Moskve.

Šele sedaj po petih dneh vrhovno poveljstvo dovoljuje objavljati nekatere podrobnosti. Informirani krogi poudarjajo, da je tokrat vse postavljeno na kocko. V dosedanjih operacijah, o katerih je časopisje zadnje tedne poročalo, so bili doseženi naslednji rezultati: 1. na južnem bojišču so bile uničene glavne sile maršala Budenijaja; 2. na severnem bojišču so pri Petrogradu zajete glavne sile maršala Vorosilova; 3. ob Lednem morju popolna odrezanost sovjetskih čet, ki so se borile proti Finski. Nemško poveljstvo hoče sedaj potrgati sad dosedanjih velikih zmag in z enim udarom zmeti armado, ki brani Moskvo in kateri poveljuje maršal Timosenko. Ta ofenziva je sedaj v polnem teku. Nemško vrhovno poveljstvo je to pa sedaj molčalo o razvoju vojnih operacij. To pa zaradi tega, da nasprotniku, ki ima silno pomanjkljivo obveščevalno službo, ne daje nobenih podatkov. Jasno pa je, da smo pred največjimi dogodki in da bo svet v kratkem strmel pred no-

vimi zmagami, ki bodo sorazmerne silam nove Evrope in napravile preplah nad sovražniki.

Po poročilih dopisnikov z bojišča so značilnosti za novo ofenzivo sledeče: 1. ogromna uporaba letal, kakor se do sedaj še ni zgodilo na nobenem bojišču; 2. brezkončne kolone pehote, ki se vale neprestano na vzhod; 3. velikanski oddelki oklepnih enot; 4. nepregledno število prevoznih sredstev, motoriziranih in na konjsko vprego, ki oskrbujejo čete z vsem potrebnim. Sedanja bitka, ki je v razvoju, je tako velikanek in tako obsežen, da je popolnoma zasenčena celo »bitka za Kijev«. Letalstvo že teden dni razbija zaledje sovjetskih čet in ruši vse obrambne postojanke.

Na severu pri Petrogradu se boji nadaljujejo. Prav tako traja nezmanjšan pritisk nemških divizij nasproti Harkovu in Krimu, kjer Nemci pripravljajo nove kileše v smeri proti donskemu bazenu.

Berlin, 7. oktobra. AS. V Hitlerjevem glavnem stanu je vodja nemškega tiska dr. Dietrich izjavil zastopniku nemškega poročevalskega urada, da je angleška agencija Reuter kljub svojemu načinu poročanja morala priznati, da je nemška vojska začela z veliko ofenzivo na vzhodnem bojišču in da se ta ofenziva ugodno razvija za Nemce. Dodal je, da bo nemško vrhovno poveljstvo ob pravem času nemškemu narodu in vsemu svetu razložilo velikanske in odločilne uspehe o velikanskih bojih, ki so sedaj v teku.

# Uradni razglasi

## Estensione di ordinanze

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, considerato che alcuni comuni entrarono a far parte integrante della provincia dopo la costituzione della stessa, e che pertanto, fino all'epoca del loro passaggio sotto la diretta amministrazione italiana, non vi poterono avere esecuzione le ordinanze emanate dal Commissario Civile per i territori sloveni occupati dalle Forze armate italiane e dall'Alto Commissario per la provincia di Lubiana,

considerata la necessità immediatamente in vigore e che sia provveduto a una conveniente proroga dei termini eventualmente in esse stabiliti,

### ordina:

Art. 1 Sono estese a tutti gli effetti ai comuni di St. Peter, Orehova, Brusnice, Šmarjeta, Bela Cerkev, Mirna, St. Jernej, Kostanjevica, Sv. Križ presso Kostanjevica, Škocijan, Tržišče, Mokronog, Trebelno, St. Rupert, St. Vid presso Stična, Valiki Gaber, Primskovo e Sv. Križ presso Litija, tutte le ordinanze emanate dal Commissario Civile per i territori sloveni occupati dalle Forze armate italiane e dall'Alto Commissario per la provincia di Lubiana nonché tutte le altre norme di carattere generale aventi vigore nella provincia di Lubiana prima del rispettivo passaggio dei detti comuni sotto l'amministrazione diretta di questa provincia.

Art. 2 I termini eventualmente stabiliti nelle ordinanze di cui all'articolo precedente salvo espresse disposizioni contrarie sono prorogati per i comuni ivi elencati al 15° giorno dalla pubblicazione della presente ordinanza, che entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 4. ottobre 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana:  
Emilio Grazioli.

## Razširitev veljavnosti naredb

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na to, da so nekatere občine šele po ustanovitvi pokrajine postale njen sestavni del in da se torej do časa njih prehoda pod neposredno italijansko upravo tamkaj niso mogle izvrševati navedbe, ki jih je izdal Civilni komisar za slovensko ozemlje, zasedeno po italijanski vojski in Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, in glede na potrebo, da stopijo te navedbe tam takoj v veljavo, da se pa primerno podaljšajo roki, ki so morda v teh navedbah določeni,

### odreja:

Člen 1. Na občine St. Peter, Orehova, Brusnice, Šmarjeta, Bela cerkev, Mirna, St. Jernej, Kostanjevica, Sv. Križ pri Kostanjevici, Škocijan, Tržišče, Mokronog, Trebelno, St. Rupert, St. Vid pri Stični, Veliki Gaber, Primskovo in Sv. Križ pri Litiji se po vsem obsegu razširjajo vse navedbe, ki jih je izdal Civilni komisar za slovensko ozemlje, zasedeno po italijanski vojski in Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, kakor tudi vsi drugi predpisi splošnega značaja, kar jih je veljalo v Ljubljanski pokrajini, preden so te občine prešle pod neposredno upravo te pokrajine.

Člen 2. Roki, ki so morda določeni v navedbah, omenjenih v prednjem členu, se za gori našete občine podaljšajo, razen primerov kjer je izrečeno drugače odredjeno, tako da potečejo petnajsti dan od objave te navedbe, ki stopi v veljavo z dnem uvrstitve v Službeni list za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 4. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

## Predpisi za oddajanje opremljenih sob v podnajem

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno urediti oddajanje opremljenih sob v podnajem

### odreja:

Člen 1. Kdor namerava obrtoma oddajati sobe ali opremljena stanovanja ali drugače jemati na stanovanje za plačilo, mora za mesto Ljubljano zaprositi posebnega dovolila pri kr. kvesturi, za druge občine pokrajine pa pri pristojnem okrajnem načelniku.

Glede sob, ki so sedaj, ko stopi ta naredba v veljavo, že oddane v podnajem, se mora vložiti prošnja v 5 dneh od dne objave.

Člen 2. Prošnje za dovolitev morajo vsebovati vse osebne podatke prosilca, natančno lego hiše ter število sob in postelj, ki se oddajajo. Če gre za cela stanovanja, je treba navesti tudi število prostorov, ki jih vsebujejo.

Člen 3. Kdor obrtoma oddaja sobe ali opremljena stanovanja v podnajem, ne sme sprejeti na stanovanje oseb brez pismene legitimacije, opremljene s fotografijo, ki jo izda javno oblastvo.

Poleg tega morajo voditi vpisnik, ki ga vidi-mira na vsakem listu kr. kvestura ali okrajno načelnik; v njem je treba navesti osebne podatke oseb in kraj, od koder prihajajo, na posebnem listku pa morajo sporočiti vsak dan kr. kvesturi ali svojem okrajnemu načelniku prihod, odhod in namembni kraj teh oseb.

Člen 4. Podnajemne pogodbe se morajo napraviti pisмено in morajo vsebovati podatke o obsegu, opremljenosti, legi, postrežbi in najemninah za sobo.

Člen 5. Cene za podnajeme, všteti uporabo, pranje ter likanje posteljinega perila in brisač kakor tudi snajenje, ne smejo presegati sorazmerne vrednosti najetega objekta in dodatka za rabo opreme in postrežbo.

V ta namen je treba vzeti za podstavo celotni znesek po davčnem uradu ugotovljene najemnine za celo stanovanje z vsemi pripadki in deliti a številom sob; iz katerih stanovanje sestoji. Kuhinja in drugi poselski prostori štejejo za eno sobo.

Tako dobljena vrednost se sme zvišati:

a) za 100% pri sobah, ki so moderno opremljene z naslonjačem ali ležalnimi divanom in z uporabo kopalnice dvakrat na teden in uporabo telefona.

b) za 90% pri dobro opremljenih sobah in z uporabo kopalnice enkrat na teden.

c) za 70% pri navadno opremljenih sobah in brez uporabe kopalnice.

Za drugim podnajemnikom že oddane sobe se nikakor ne morejo zahtevati višje cene od cen, ki so bile v rabi na dan 15. marca 1941.

Člen 6. O sporih glede določitve cen iz prednjega člena odločajo brez pravice do pritožbe mešane komisije, ki se postavijo pri vsakem krajevno

# Gospodarstvo

## Čas za odpiranje in zapiranje trgovinskih in obrtnih obratovalnic in pisarn

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino z dne 5. novembra 1931 in zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922 bivše kraljevine Jugoslavije, na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno urediti čas za odpiranje in zapiranje trgovin, obratovalnic in pisarn,

### odreja:

Člen 1. Čas za odpiranje in zapiranje trgovin, rokodelskih in obrtnih obratovalnic, pisarn-trgovskih in industrijskih podjetij ter denarnih zavodov in zavarovalnic v Ljubljanski pokrajini se odreja po predpisih naslednjih členov.

### Člen 2.

#### I. Delavniki.

##### A. Prodajalnice:

1. trgovine oblačilne stroke, pohištva, papirnice, knjižarne in z mešanim blagom: od 8.30 do 12.30 in od 15. do 18. ure v zimskih mesecih; od 8.30 do 12.30 in od 16. do 19. ure v poletnih mesecih. — 2. Trgovine z živili in prodajalnice premoga in drv: od 8. do 12. in od 15. do 18. ure v zimskih mesecih; od 8. do 12. in od 16. do 19. ure v poletnih mesecih. — 3. Trgovine s sadjem in zelenjavo: od 6.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure. — 4. Prodajalnice kruha in mlekarne: od 6.30 do 20. ure. — 5. Prodajalnice peciva, slaščic in piškotov: od 8. do 20. ure. — 6. Mesnice: od 6.30 do 11. ure. — 7. Prodajalnice rastlin in cvetja: od 8.30 do 12.30 in od 15. do 20. ure. — Za obhodno prodajo blaga in predmetov, spadajočih v zgoraj našete obrate, se mora upoštevati urnik, ki velja za ustrezne obrate.

B. Obrtne obratovalnice, prodajalnice monopolskih predmetov, prodajalnice časnikov, klavnice:

1. Obrtne obratovalnice, ločene od prodajalnic: od 7. do 12. in od 14. do 19. ure; 2. brivske, lasuljarske, manikerske in kozmetične obratovalnice od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30; v zimskih mesecih od 7.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30 v poletnih mesecih; 3. obratovalnice za pranje in likanje: od 8.30 do 12.30 in od 15. do 18. ure v zimskih mesecih; od 8.30 do 12.30 in od 16. do 19. ure v poletnih mesecih; 4. pekarnice in slaščičarske delavnice: od 7. do 15. ure; 5. prodajalnice monopolskih predmetov in prodajalnice časopisov: od 7. do 20. ure v zimskih mesecih in od 7. do 21. ure v poletnih mesecih. — Urnik za javne in zasebne strokovnih organizacij. — Ob sobotah in dnevih pred prazniki se morajo zapirati brivske, lasuljarske, manikerske in kozmetične obratovalnice pol ure kasneje. — Pripravljalna dela, kakor: kurjenje peči, pristavljanje kvasa in mešanje testa, se smejo pričeti ob 4 jutraj in se sme v ta namen zaposliti le nujno potrebno osebje. — O številu potrebnega osebja določa v spornih primerih krajevno pristojno občupravno oblastvo prve stopnje po zasluzanju Zbornice za trgovino in industrijo in Pokrajinske delavske zveze.

#### C. Pisarne:

1. Pisarne trgovinskih trgov, industrijskih podjetij, bančnih zavodov, zavarovalnic in podobnih od 8 do 12 in od 15 do 18, pri čemer pa omejijo ti zavodi poslovne ure za občinstvo popoldne od 15.30 do 16.30; 2. potovalne pisarne, ki prodajajo tudi železniške vozovnice: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19. — Ob sobotah poslujejo pisarne bančnih zavodov, zavarovalnic in podobne vzdržema od 8 do 13, za občinstvo pa do 12. ure.

#### II. Praznični dnevi.

Člen 3. Ob nedeljah in dnevih, ki so praznični dnevi po naredbi z dne 19. septembra 1941-XIX št. 105, morajo biti vse prodajalnice, obrtne in rokodelske obratovalnice pod A. in B. in vse pisarne iz C. člena 2. zaprte, razen kolikor je v naslednjem členu drugače odredjeno.

Člen 4. Ob dnevih iz člena 3., izjemni božič, a) morajo biti odprti za občinstvo: 1. mesnice od 7 do 10; 2. prodajalnice kruha, mleka, sadja in zelenjave od 7 do 12; 3. brivske, lasuljarske, manikerske in kozmetične obratovalnice v vsej pokrajini, izjemni mesto Ljubljana, od 7 do 12; 4. fotografski ateljeji z istim urnikom kakor ob delavnikih; 5. prodajalnice monopolskih predmetov vrste se po redu, določenem od krajevno pristojnega občupravnega oblastva, z istim urnikom kakor ob delavnikih; 6. prodajalnice časopisov z istim urnikom kakor ob delavnikih; 7. pogrebna podjetja z istim urnikom kakor ob delavnikih; 8. vobče vse obratovalnice na nedeljo pred božičem ali po božiču z istim dopoldanskim urnikom kakor ob delavnikih; 9. prevoznika podjetja, če pride nedelja na običajni dan selitve, za ves dan; —

## Postavitev »Jugoslovanskega Feniksa« pod sekvester

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča:

Vse in vsakršno poslovanje »Jugoslovanskega Feniksa«, zavarovalne družbe s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje v Ljubljanski pokrajini se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra gospod odv. Nino de Petris.

Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom.

Ta naredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

pristojnem občupravnom oblastvu prve stopnje in so sestavljene iz enega predstavnika najemodaljalcev (Društva hišnih posestnikov), enega predstavnika najemnikov (Društva stanovanjskih najemnikov) in enega predstavnika občupravnega oblastva prve stopnje, ki komisiji predlaga.

Člen 7. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju do 5000 lir in v hujših primerih tudi z zaporom do treh mesecev.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 27. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

b) smejo biti odprte za občinstvo: 1. prodajalnice cvetja in slaščic vobče od 8 do 12; 2. prodajne lope in stojnice pri cerkvah za prodajo podob in drugih nabožnih predmetov, knjig, igrač in slaščic ob cerkvenih slavnih, z istim urnikom kakor ob delavnikih. — Obratovalnice pod a) št. 1. morajo biti zaprte vse petke in obratovalnice pod a) št. 4 vse ponedeljke kot nadomestne dni za počitek. Če pa je torek praznik, se za brivske obratovalnice preloži dan počitka na četrtek.

### Izjemne določbe.

Člen 5. Na letne in mesečne sejmske dni morajo biti obratovalnice iz člena 2. pod A. in B. v vsej pokrajini (izjemni mesti Ljubljano in Novo mesto) odprte nepretrgoma in brez opoldanskega presledka.

V zadržanih in kopalniških ter letoviških, ki so uradno proglašeni za take, določi urnik krajevno pristojno občupravno oblastvo prve stopnje na zahtevo prizadetih strokovnih organizacij.

Člen 6. Pekarnam je prepovedano peči kruh ob nedeljah, izjemni:

1. zadnjo nedeljo pred božičnim dnem.

2. božičnim, zdraviliškim in sanatorijskim pekarnam, toda samo za potrebe teh zavodov in naprav.

Člen 7. Za notranja dela smejo biti trgovinske in obrtne obratovalnice odprte brez časovne omejitve. V ta namen morajo zaprositi te obratovalnice pri krajevno pristojnem občupravnom oblastvu prve stopnje posebne dovolitve, obrazložiti razloge, zakaj so dela izven delovnega časa potrebna. Dovolitev se izda po zasluzanju pristojnih strokovnih organizacij.

Člen 8. Za prodajanje na javnih trgih določijo čas pristojna občinska oblastva.

### Splošne določbe.

Člen 9. Določbe te naredbe se nanašajo na vse prodajalnice in rokodelske in obrtne obratovalnice na ozemlju Ljubljanske pokrajine, ne glede na to, ali pripadajo zasebnikom ali javnim ustanovam in ali je v njih zaposleno pomožno osebje.

Člen 10. Ta naredba se ne uporablja za:

1. lekarnice,

2. podjetja za prevažanje oseb z vozovi, avtomobili in drugimi vozili,

3. javno postrežništvo, kakor: čistilce, nosače ter garaže,

4. obhodno prodajo časopisov in kadilnega pribora,

5. brivske in lasuljarske obratovalnice na železniških postajah kakor tudi ne za prodajo slaščic vobče na postajnih peronih,

6. prodajanje slaščic in kinematografij, koncertnih dvoranah, gledališčih, zabaviščih in tem podobnih lokalih,

7. industrijske obrate,

8. gostinske obratovalnice (hotela, restavracije, gostišča, gostilnice, kavarne, penzije, ljudske kuhinje itd.) iz § 76. obrtnega zakona.

Člen 11. Ob času, predpisanem za zapiranje obratovalnic, se morajo zapreti vsi dohodi v prostore, ki so določeni za promet s strankami.

Strankam, ki so ob času zapiranja v prodajalnih prostorih, se mora postreči, kar pa redoma ne sme trajati dalj ko četrt ure po času, določenem za zaprtje obratovalnice. Lastnikom obratovalnic in njihovim rodbinskim članom je dovoljeno bivati in delati v obratovalnici tudi po času, določenem za zaprtje obratovalnice. V obrtnih in rokodelskih obratovalnicah, v katerih iz higienskih razlogov ni mogoče delati v zaprtih prostorih, sme ostati delavnica odprta, toda brez pomočnikov ali vajencev. To velja tudi za obrtne posle, ki se opravljajo na prostem.

Člen 12. V obratovalnicah za prodajo raznovrstnih predmetov, za katere je določen različen delovni čas, velja najkrajši delovni čas.

Člen 13. Za poletne mesece veljajo meseci: april—september, za zimске pa: oktober—marec.

Člen 14. Glede delovnega časa pomožnega osebja in vajencev veljajo posebne določbe zakona o zaščiti delavcev.

### Kazenske določbe.

Člen 15. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju od 50 do 3000 lir.

Člen 16. Denarne kazni se stekajo v sklad za obrtno in trgovinsko šolstvo pri Vis. Komisariatu.

Člen 17. Razveljavljajo se vse o te stvari poprej izdane določbe, nasprotujoče določbam te naredbe, ki stopi v veljavo 13. oktobra 1941-XIX.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1941-XIX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

## Razstava malih živali na velesejmu

Letos je na Ljubljanskem velesejmu kot posebno privlačna točka tudi razstava malih živali. Te razstave so bile že od nekdaj velika zanimivost za obiskovalce, zlasti pa za mladino in za vse one, ki se bavijo z malim gospodarstvom. Zlasti lanskega razstava malih živali je dosegla velik učinek. Letos pa se je zanimanje še stopnjevalo, kajti sedanji časi so razširili rejo malih živali na splošno in med vsemi sloji vlada prava pozornost za to vrsto prehranjevalne samopomoči.

Razstava je tudi to pot odlično pripravljena. Društvo Mali gospodar v Ljubljani je zbralo najboljše rejce, ki so dali na razpolago najlepše živali vsah vrst in pasem. Le, žal, da ni mogla biti razstava še obširnejša, kakor jo zahteva današnji čas in kakor se kaže potreba po prijavah razstavljalcev, saj se jih je moralo zelo mnogo odkloniti, četudi imajo prvovrstne živali.

Na razstavi kraljuje predvsem kunec. Ta žival je prišla do izrednega pomena in do vrednosti, ki jo sicer vedno zasluži, ki pa je prišla do izraza šele v današnjih dneh pomankanja mesa. Kunec je nedvomno najuspešnejši dobavitelj mesa, ki pa ima še to veliko prednost, da je najskromnejša žival, ki se jo zlahka prehrani in vzdržuje. Zategadelj je razumljivo, da je danes kunec v reji ne samo v predmestjih, ne samo v domačijah malih gospodarjev, nego na vrtovih vseh slojev in vseh stanov. Posestniki vil in razkošnih okrasnih vrtov so vzljubili to ljubko žival prav tako kakor je bila že od nekdaj ljuba med malimi gospodarji. Na raz-

stavi so zastopane predvsem najboljše gospodarske pasme.

Seveda so na razstavi tudi najlepše kokoši, odlične nesnice, zlasti pa šajerka, za njo rodajlenska kot kokoš mestnega človeka, plimetka z najokusnejšim mesom, in druge. — Tudi kokoši je v mestu dobila šele sedaj svoj veliki pomen, ko gospodinje le s težavo pridejo do jajc. Vsakdo si danes želi, da ima nesnice doma in da je s tem obvarovan v tem pogledu najrazličnejših težav.

Poleg kokoši so zastopne tudi druge vrste perjadi, zlasti pa race in purani. Zanimanje za race je tudi vedno večje, kajti praksa je pokazala, da je žival gospodarska, saj je zadovoljna s pičo, ki se jo lažje dobi nego za kokoši, ker je manj navezana na zrno, pri tem pa ima race to odlično prednost, da nese jajca pozimi, ko jih najbolj primanjkuje. Tudi vprašanje vode ni tako pereče kot se je včasih domnevalo, kajti race ni vedno in brezpogojno navezana nanjo.

Nadalje so na razstavi odlično zastopani golobi raznih pasem, zlasti pa gospodarski, ki kažejo, da golob ni samo ljubka žival, nego da prinaša tudi lepe koristi.

Ne manjka ostalih malih živali, pa tudi ptice pevke in okrasne ptice so razstavljene.

Končno so na razstavi tudi koze, ki so pri današnjih prilikah dobile tudi velik pomen in je zanje splošno zanimanje.

Razstava malih živali na letošnjem Ljubljanskem velesejmu je izredno privlačna točka.

Trgovinska pogajanja s Slovaško, ki jih bo vodila Italija, bodo v oktobru letos. Letni promet med Slovaško in Italijo je znašal letos na obeh straneh nad 100 milijonov kron.

Uvoz nelukaznega blaga na Hrvaško je bil podaljšan od 1. oktobra do 15. oktobra.

Prepoved prodaje oblačilnih predmetov na Hrvaškem. Kot znano je bila na Hrvaškem prodaja obleke prepovedana od 19. septembra do 1. oktobra. S koncem preteklega meseca pa je bila prepoved prodaje podaljšana do 6. oktobra.

Prepoved prodaje kož in usnja na Hrvaškem. Od 1. do 10. oktobra je na Hrvaškem prepovedana prodaja usnja in kož. Le osrednji instituciji za nakup kož je dovoljeno še nadalje kupovati kožo.

Madžarske notranje posojilo. Za financiranje investicij je na Madžarskem razpisano notranje posojilo v znesku 100 milij. pengő. Posojilo je zvezano z loterijo in je razdeljeno na majhne kose.

Blagovni promet Nemčija—Hrvaška. S 15. oktobrom so zvišane blagovne tarife v prometu Hrvaška—Nemčija za 50%. Dosedaj so bile te tarife izzete od splošnega 50%nega zvišanja.

Cene tabačnih izdelkov so bile v Srbiji povišane s 1. oktobrom. Povišanje velja tudi za cene papirčkov in soli.

## Orkester »Scale« v Berlinu

Berlin, 7. okt. AS. Orkester slavne milanske opere »Scale« je sedaj na gostovanju v Berlinu. Včeraj je bil vodja orkestra s člani orkestra in zbora sprejet na kraljevem veleposlanstvu v Berlinu. Popoldne je orkester priredil poseben koncert 2500 ranjenim nemškimi vojakom z vseh bojišč. Ranjence so spremljale bolničarke in največji bolniki so bili v dvorani razmeščeni na nosilkah. Na koncertu je bilo tudi zastopstvo hitlerjevske mladine. Italijanski veleposlanik Alfieri se je dolgo tovariško pogovarjal z mnogimi ranjenimi. Sporočil jim je Ducejeve pozdrave, prav tako pa je razdelil med ranjence italijanske cigarete.

## Veliki manevri v Indiji

Bombaj, 7. okt. AS. Iz Bombaya se je izvedelo, da so se v Indiji začeli veliki protiletalski manevri in sicer zlasti v severnozahodnih pokrajinah in bodo trajali do 15. oktobra. Ves ta čas bodo mesta ponoči popolnoma zatemnjena. Prirejali bodo nočne napade na letališča, pa tudi poskuse s padalci in z velikimi prevoznimi letali. Zdi se tedaj, da angleško vrhovno poveljstvo v Indiji ne zaupa odprni moči sovjetskih čet in ne veruje, da bi sovjetske čete mogle zadržati prodiranje nemške in zavezniške vojske.

## Razmejitev med Indokino in Tajskim

Saigon, 7. okt. AS. V sredini oktobra bo razmejitvena komisija začela določati mejo med francosko Indokino in Tajskim. Komisija bo na licu mesta določala mejo tako, kakor je bila sprejeta v zadnjih pogodbah med Indokino in Tajskim.

## Japonska je edini kupec v Indokini

Saigon, 7. okt. AS. Objavljeno je bilo, da je Japonska kupila skoraj vse, kar Indokina prideluje. Japonci so kupili 90% gumija, letna proizvodnja pa znaša 60.000 ton. Ameriški kupci, ki so v Indokini ogromno zaslužili, so se morali umakniti.

## Halifax o angleških željah

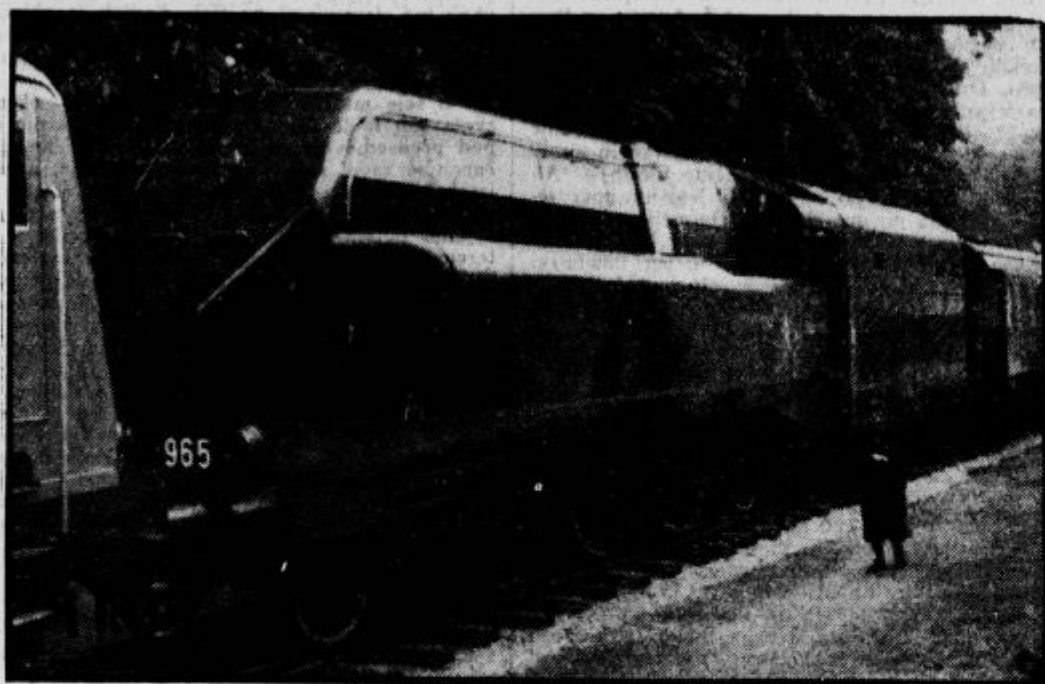
Washington, 7. okt. AS. Ameriški listi so objavili z nekim posebnim poudarkom izjavo, ki jo je dal časnikiarjem bivši zunanji minister lord Halifax. Minister je sedaj angleški veleposlanik v Ameriki. Izjavi je, da je za Anglijo in za Ameriko vojna v Rusiji prav tako važna, kakor je važna na Atlantiku. Amerikanci se morajo zavedati dvojnega: Angliji morajo predvsem kmalu iz obrambe preiti v ofenzivo. To je potrebno, če hočejo Angliji zmagati. Tega pa Anglija ne more storiti, če ne bo dobila dovolj potrebnega vojnega gradiva. Potrebno je tudi, da Amerika poveča svojo proizvodnjo. Ne samo ameriško ljudstvo, ampak tudi vsi ameriški sloji bodo morali žrtvovati svoje lastne potrebe in svoje lastne želje, da bi se popolnoma posvetili z vsemi svojimi silami proizvodnji ameriškega vojnega gradiva.

## Mednarodni ženski kongres v Berlinu

Berlin, 7. okt. AS. Danes se je pričel v Berlinu mednarodni ženski kongres, ki mu predseduje nemška voditeljica žena v Nemčiji. Kongresa se udeležujejo zastopnice Italije, Japonske, Finske, Madžarske, Hrvaške, Bolgarije, Danske in Nizozemske.

Pogled na velesojem

# Razstava tekstilne industrije in javnih del



Moderna lokomotiva z aerodinamičnim oblikom, razstavljena na velesojmu.

Večina velesojmskih paviljonov je posvečenih izraziti trgovini in industriji. Svojevrsna pa sta na velesojmu dva paviljona. Prvi je paviljon M, v katerem razstavljajo razna ministrstva, drugi pa veliki paviljon na veseličnem prostoru, kjer je prikazano kmetijstvo Ljubljanske pokrajine. V paviljonu M razstavljajo: Ministrstvo za korporacije, in sicer oddelek za domače tekstilne izdelke, izdelane iz domačih surovin, dalje prometno Ministrstvo in kmetijsko Ministrstvo, ki je v največjem delu paviljona pokazalo obsežno meljoracijsko akcijo, ki jo že dolgo vrsto let izvaja v Italiji.

Takoj ob glavnem vhodu v paviljonu M je razstava tekstilnih izdelkov, izdelanih iz domačih surovin. Obiskovalci, še bolj pa obiskovalke z velikim zanimanjem ogledujejo blaga, ki vseh sten in ki so skana vsa iz nadomestnih surovin, čeprav tega na prvi pogled ni videti. Umetna svila in podobne tkanine so tudi že pri nas znane in so se v uporabi dobro obnesle. Zato se gospodinje tem izdelkom ne čudijo toliko, kakor izredno lepim blagom za moške obleke in plašče, ki jim res ni videti, da ne zadovoljujejo. Vsakdo blago tudi otipa in ugotovi, da je izredno mehko, prijetno in močno. Posebna presenečenja pa so razni žameti, pliši in celo imitacije krzen. Ti izdelki so tako lepi, da v resnici vzbujajo občudovanje. Glavno presenečenje pa so sveda šele pride. Vsako blago ima listek, na katerem je označena tovarna, ki blago izdeluje in tudi cena blaga za meter v prodaji na drobno. Te cene so izredno nizke, saj najbolj drago blago, kakor žamet ali pliš, ne doseže niti 100 lir za m. Blago za moške obleke in plašče pa se suče okrog 50 do 70 lir. Zenska blaga so sveda še mnogo cenejša. Na razstavi je s fotografijami nazorno prikazano tudi pravilno postopanje s takim blagom. Vsa blaga iz umetnih surovin po trdnosti ne zaostajajo nič za izdelki iz čiste volne ali bombaža. Treba jih je le pravilno likati, čistiti in varovati pred kislinami. Kdor se drži navodil, ki jih fotografije tako nazorno popisujejo, bo tudi s takim blagom prav zelo zadovoljivo in mu bo obleka za dolgo zalegla. Ker so sedaj tekstilni izdelki v veliki večini prišli pod zaporo in jih bodo kupci dobili le z nakaznicami, v katerih bodo posamezni izdelki označeni z določenim številom točk, je nad vse važno še dejstvo, da bo blago, izdelano iz domačih umetnih surovin, ocenjeno z manjšim številom točk, kakor pa blago iz uvoženih surovin. Zaradi tega bodo potrošniki lahko kupili večje množine blaga, izdelanega iz domačih surovin, hkrati pa bodo imeli še to ugodnost, da bodo plačali zanj mnogo manj.

Prometno Ministrstvo razstavlja poleg učinkovitih fotografskih posnetkov velik model novega železniškega kolodvora v Benetkah. Model sam je tudi električno razsvetljen in učinkovito prikazuje, kako bo novo postajno poslopje, kakor večina Benetk, tudi stavba na kolen. Bodo sicer to betonski piloti. Tako se bo postajno poslopje že po načinu graditve prilagodilo svojstvenosti benekškega mesta, hkrati pa bo njegova zunanost arhitektonsko zaključena celota, ki bo lepo povzdignila lepoto tako znanega izletniškega mesta.

Ves naslednji del paviljona je posvečen splošni meljoraciji. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdo-ve je pokazalo veliko splošno meljoracijsko akcijo z velikimi nazornimi modeli, razsežnimi zemljevidi in preglednimi tablama. Meljoracijska akcija je eno največjih javnih del, kar se jih je kdaj začelo v Italiji. Po načrtu naj bi vsega skupaj bilo deležnih meljoracije 9.800.000 ha površine vse države. Torej približno skoraj ena tretjina. Od te ogromne številke je bilo doslej že izboljšanih dva milijona 900.000 ha. 3.200.000 ha pa se sedaj zboljšuje. Na dovršenih meljoracijah je bilo zgrajenih 14.000 km cest, več kot 20.000 km osuševalnih kanalov in skoraj 6000 km nasipov. Kanali namakajo okrog 1.000.000 ha zemlje. V teh območjih je bilo zgrajenih 780 vodovodov za nad tri četrt milijona prebivalcev. Na zboljšanih površinah je bilo zamejnih 44.741 stanovanjskih zgradb, 77 novih kmečkih naselij in vsega skupaj toliko hlevov, da je dobilo stredo 344.000 glav živine. Nekatere najvažnejše meljoracije so pokazane na razstavi. Tako je razstavljen lep model namakalne naprave na električni pogon v meljoracijskem odseku Burana. Velika pregledna karta kaže namakalno omrežje v odseku Brentella. Druga transparentna karta kaže načrt velikega kanala Emiliano Romagnolo, ki bi namakala razsežna ozemlja južno od izliva reke Pad v Jadransko morje. Velika stenska karta prikazuje osušena Pontinska močvirja, na katerih so zrasla cela nova mesta. Poseben oddelek je posvečen vodovodnim zgradbam, ki so prikazane z učinkovitimi fotografijami. Zanimiv je transparentni zemljevid Sicilije, ki prikazuje vsa javna dela v zvezi z meljoracijo. Lepa karta kaže nizino reke Piave ob Jadranskem morju. Tam je bilo izboljšanih 45.700 ha zemljišče. Pripadajoča statistika nazorno govori o velikanskem uspehu te meljoracije. Dočim je bilo leta 1900 na tem ozemlju komaj 30.000 prebivalcev in 852 hiš, živi sedaj na tem izboljšanem ozemlju nad 82.000 ljudi v 2400 hišah. Poseben oddelek je posvečen gorskim meljoracijam. Modeli in fotografije nazorno kažejo, kako je treba zavarovati pobočja, kako jih zbol-

žati in kako posoditi, da zemlja pridobi na plodnosti. Najbolj nazorna pa je pregledna karta vse Italije, ki v dveh barvah kaže ozemlja, določena za gorsko, in ozemlja za splošno meljoracijo. Ta karta že na prvi pogled pove, da je tretjina vsega ozemlja določena za zboljšanje, kar je že rodilo pri opravljenem delu velikanske koristi in jih bo še prineslo v delih, ki bodo izvršena.

Zanimanje občinstva za ta oddelek je izredno veliko. Že od nekdaj se zanimamo za javna dela in zato je razumljivo, da gledalci dolgo časa stojijo pred posameznimi modeli in kartami. Mnogi prebirajo tudi vse podrobne napise, in marsikdaj kdo potegne iz žepa slovarček in si z njim tolmači nekatere napise.

## Obiskovalcem velesojma!

V trafiki v Velesojmski restavraciji (prej Dolničar) lahko dobite in naročite knjige »Slovenčeve knjižnice«, kakor tudi lahko dobite vse druge naše časopise: »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Domoljub«.

## Opombe k nedeljskim tekmam

Ljubljana, 7. oktobra. V povprečnosti dogodkov pretekle nedelje je bila samo ena prireditev, katero bi lahko prišleli med »svetle točke«. Teh točk nismo našli na nogometnih igriščih, kjer so se borili v okvirju novega prvenstva, pač pa na dvoboju med notranjskimi in dolenjskimi atleti v Novem mestu. Zamisel te prireditve zasluži vso pohvalo, obenem pa daje prirediteljem dobro spricvalno. Imamo vtis, da se voditelji lahke atletike na Dolenjskem zavedajo, da bodo doprinesli k napredku slovenskega športa velik delež če bodo delali na široko. Prodiranje lahke atletike iz mest v trge in vasi pa je najboljše jamstvo za to, da bodo nekoč prišli časi, ko bo pri nas vsaj nekaj tisoč atletov — na prireditvah pa nekaj tisoč gledalcev. Samo takšna atletika bo prinesla narodu slavo, ljudskemu zdravju pa korist.

Se dve svetli točki moramo omeniti: to sta atleta Malič in Mravlje. Prvi je pokazal, da se razvija v solidnega skakalca in metalca, drugi pa tekača raznih prog. Malič ima kar tri dobre rezultate: v kroglu 12.69 m, metanju diska 34.22 in v skoku v višino 1.60 m. Mravlje pa je na-

čel bi bila letos olimpijada

## V crawlu vodijo še Amerikanci in Japonci

Smo na koncu plavalne sezone. Oktobar je mesec, ko se kopalci zaprejo in ko si plavalci privoščijo krajši ali daljši odmor. Plavalni strokovnjaki zaključujejo račune in sestavljajo tablice najboljših na svetu, najhitrejših v Evropi in podobno. Letošnja plavalna »zveza« ni bila baš obilna. Čutiljo se posledice vojne. Ni bilo velikih mednarodnih tekem in za to ni v tablicah posebno velikih izprememb.

Eno je gotovo, da so Japonci in Amerikanci še vedno prvaki plavalnega športa. To potrjujejo tudi najnovejše liste prvakov. Če bi se vršile letos olimpijske igre, bi izpadle tekme na 100 m prosto približno takole: 1. Otto Jarež, Amerika 58.4, 2. Yusa, Japonska 58.4, 3. Arai, Japonska 58.5. Za četrti in peto mesto bi se borila Schröder (Nemčija) in Wolf, Amerika, oba še vedno z rezultatom izpod ene minute, namreč 59.1. Še štiri plavalce moramo navesti, ki plavajo izpod minute: Shamaret (Amerika), Olsen (Švedska), Sasaiti (Japonska) in Körösi (Madžarska). Če bi videli vse te skupaj na startu, bi zmagal najbrže Američan Jarež, ki je dosegel čas 58.4 pravzaprav na 110 yardov, kar pomeni v metrih 100.54 m.

Tudi na 200 m so najhitrejši Amerikanci, za njimi pa Madžari in Japonci. Proga 200 m prosto je važna zaradi olimpijske štafete. V sedanjih razmerah bi jo gotovo dobili Amerikanci, ki imajo v tej disciplini po letošnjih rezultatih kar prva tri mesta. Najhitrejši je spet Jarež, ki je preplaval 220 yardov (201 m) v 2 min 13.1 sek. Tudi nemška štafeta bi prišla v poštev v borbi za prva mesta. Nemci imajo kar tri kraljiste, ki dosežejo na 200 m prosto čase izpod 2:15. To je trojka Plath, Laskowsky in Schröder (2:14.5 — 2:14.8 — 2:14.9).

Med najlepše plavalne proge spada 400 m prosto. Tu ima vsak plavalec možnost, da pokaže svojo hitrost, združeno z vztrajnostjo. Borbe na 400 m so čisto izredno napete in dramatične in so kot take med športnim občinstvom nad vse priljubljene. Poročali smo že, da se je pojavil na tej progi še hitrejši plavalec od Jacka Medice. To je Bill Smith, tudi Amerikane. Na njegovo vizitko bi lahko napisali: »400 m prosto 4 min. 38.5 sek.« Precej daleč za Američanom Smithom

## † Ivan Lavrič pl. Zaplaški podmaršal

Kakor je poročal »Slovenec« z dne 4. oktobra št. 232, je umrl v Zagrebu 23. septembra naš rojak v pokloju Ivan Lavrič pl. Zaplaški. O njem sem priobčil lani ob njegovi 90. letnici v »Slovenec« z dne 30. avgusta obširen življenjski sliki. Rojen je bil 30. avgusta 1850 v tukajšnji župniji v Dolnjih Prapretah, v vasi nad sedanjo železniško postajo kot kmečki sin. Da je šel v šolo, za to je poskrbel njegov stric Alojzij Jerše, takrat učitelj v št. Lovrencu in nazadnje v Trebnjem. Leta 1861. je stopil v ljubljansko realno, kjer je končal vse razrede z odliko. Leta 1869. pa je stopil s šestimi tovariši ljubljanskih šol v pionirsko kadetnico v Hainburgu pri Dunaju, katero je izvršil z odliko. Za svoje odlično delovanje v različnih vojaških službah je bil v svojem življenju večkrat odlikovan, tako l. 1907. z redom železne krone. L. 1910. pa je dobil vojaško plemstvo s priimkom pl. Zaplaški. Ko je tega leta stopil v pokoj, ko je izpolnil 40 let aktivne službe, je dobil za svoje zasluge Leopoldov red. Z vojnimi leti vred pa je služboval vsega skupaj, kakor je stalo v njegovem penzijskem dekretu, 49 let, 9 mesecev in 16 dni.

Po svoji upokojitvi je bival nekaj časa na Čatežu pod Zaplazo, kjer je bil tudi njegov brat priženjen. Tu sta z nekdanjim upokojenim četeškim župnikom g. »Nacetom« Kutnarjem včasih hote snajžila in čistila, da je ostalo drevje toliko lepše rastle. Sploh se mu je Čatež s Zaplazo posebno priljubil, zato si je pa tudi izvolil, ko je dobil vojaško plemstvo, priimek pl. Zaplaški. Kasneje pa se je preselil s Čateža v Stično, kjer je dobil stanovanje v samostanu. Tudi tu je rad delal. Ko sem ga pred 18 leti prvič obiskal v Stični, sem ga našel pri delu. Na neki livadi v bregu nad samostanom je krčil s krampom in motiko zemljo in delal jame, v katere so potem posadili sadno drevje. Iz Stične je prihajal s svojo gospo soprogo rad navadno enkrat ali dvakrat na leto v naš grad na Malo Loko na obisk k pok. gospe Mariji pl. Terbuhojč, majorjevi vdovi, od koder smo šli potem na Čatež in Zaplazo, kjer so bili potem pri moji sv. maši.

Dne 15. avgusta l. 1882. se je Lovrič oženil z Ernestino, hčerjo poznejšega generala Alfreda pl. Broscha, s katero sta živila skupaj 53 let in imela tri sinove in eno hčer. Hči Marija je bila vzgojena za učiteljico v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Od sinov pa, ki so se vsi posvetili vojaški službi, je najmlajši, Karol, kot konjiški podporočnik izgubil svoje mlado življenje na ruskem bojišču. Najstarejši sin, Alfred, generalštabni major, kateri se je pri zedinjenju naše države boril za osvoboditev koroških Slovencev, je postal invalid in umrl 27. junija 1935. Tretji sin pa, Stefan, je postal artilerijski polkovnik in komandant polka.

J. Š.

## Naši dolgovi

Dolg, kako neljuba beseda! Neljuba zlasti onim, ki imajo opraviti z njo. Dolg in davek sta veliki strašili, ki marsikomu delata bele lase in mu krivita telo v dve gubi. Lepe hišice imamo, lepe avtomobile imamo; na zunaj se postavljamo kakor pravi gospodje, ki lahko udarjajo ob tlak in nosijo ponosno glavo. Toda znotraj, znotraj pa — kljuje in gloje. gloje in kljuje: kdaj boš plačal, kdaj boš plačal? Vsak korak je kakor odmev težke pesmi dolga: kdaj boš plačal? Vsak grizljaj kruha premeri oko v skrbi: kdaj bom plačal? V vsako novo obleko, ki mora biti od časa do časa, šine molj — težko vprašanje, kdaj boš plačal? Vsaka ura dneva je polna te skrbi in ko drugi počivajo v sladkem snu, dolžnik ne more zatisniti očesa in išče z rokami in z mislimi in željami zlato jama, ki bi mu dala, česar si želi, veliko denarja, da bi ga vrzel svojim upnikom pred noge in zaklical: »Na, tukaj imaš moj dolg in nikdar več se mi ne prikaži s posojilom.« — Kdo še ni izkusil teže dolga?

Skoraj se mi zdi, da se ne spodobijo imenovati Boga našega Upnika. Tako nekaj odurnega ima ta beseda za nas. Upnik. Predstavljamo si ga navadno kot skopega človeka, ki mora imeti ob času svoto, ki mu gre, denar je denar in posojilo je posojilo.

In vendar dolžniki smo vsi ljudje, in Bogu dolgujemo veliko, neizmerno veliko. Toda želja dolga ne trka tako po naših petah in ne teži tako naše duše in naše vesti. Zakaj ne? Zato ne, ker prav nič ne vemo, kdaj bo treba vrniti posojilo. Ali danes, ali jutri, morda bo šele čez leta? In če ni posojilo določen dan povračila, se ne brigamo dosti: bo že prišel čas in takrat bom vse povrnil.

Bog naš Upnik in mi njegovi dolžniki? Kaj nam ni življenje daroval? Kaj nas ni imenoval kralje vesolja in nam je dal vso zemljo, da nam služi za podnožje. Ali sedaj besedo nazaj jemlje? Mar je Bog tako čuden, kakor smo včasih mi ljudje: z eno roko dajemo, z drugo že jemljemo nazaj? Da, Bog je naš Upnik in mi smo njegovi dolžniki. Vsega nam je daroval, kar je mogel, toda na naše življenje je pa zapisal: to življenje mi boš vrnil in sicer z obrestmi vred. Zapisal je v našo dušo, hočem te nazaj v nebo, in sicer s pridobljenimi dobrimi deli. To so procenti božji. Kakor hočeš, delaj in trguj, če hočeš, mi vrneš posojilo z enim procentom, dvema ali petimi. Vse ti je na prosto voljo dano. Toda vrnil mi boš to posojilo. To je zapisano kakor železen zakon narave.

Nihče se mu ne bo mogel izmuzniti, zakaj roka mu ni polzka. Božja roka, kadar prime, vedno trdo prime.

o odsotnosti le prispel v Milan. Svojemu moštvu pa ni prinesel sreče. Po dveh zmagah prvega dne so doživeli Hrvati večeraj dva poraza. Italijanska igralca Cenatio-Chittarin sta v igri v dvoje premagala par Mitič-Branovič z rezultatom 8:10, 3:6 in 6:2. Prav tako je italijanski par Cucelli-Del Bello premagal znamenito zagr. dvojico Pallada-Punčec z 8:6, 6:4 in 6:1.

Tretji dan teniskega dvoboja med Italijani in Hrvati je prinesel izenačenje. Branovič je premagal Scottija v štirih setih. Zatem je nastopil Punčec, čigar igro so pričakovali z velikim zanimanjem. Punčec pa je razočaral. Igro proti Romanoniju je izgubil v treh setih 6:4, 6:4, 6:4. Kaj je s Punčecem, bolezen — slaba forma — ali kaj drugega... ostane zaenkrat zagotvetno, o kateri bomo poročali, ko bomo prejeli poročila iz Zagreba. Končni rezultat dvoboja med obema reprezentancama je 3:3.

Mavsar tretji v Florenči. Kakor smo že poročali, je odpotoval atlet Planine Darko Mavsar v Florenco, da se udeleži tekme najboljših metalcev kopa. Po zadnjih njegovih rezultatih, doseženih na stadionu v Ljubljani, smo sodili, da ni v formi. To se je pokazalo tudi v Florenči. Kople je vrzel le 56.28 m daleč in zasedel tretje mesto. Prvi je Matteucci iz Milana 62.10 m, drugi pa Rossi iz Bologne 59.20 m.

V lepem olimpijskem stadionu v Helsinkih je privabila nogometna tekma med Nemčijo in Finsko 12.000 gledalcev. Rezultat 6:0 dokazuje, da imajo Fini več daru za smučanje in atletiko kot pa za nogomet. — Istega dne je bila tudi reprezentativna tekma med Nemčijo in Švedsko v Stockholmu. 38.000 gledalcev je uživalo napeto igro, ki je bila za Nemce trd oreh. Švedi so igrali prvovrstno, spremljala jih je tudi sreča in zmagali so s 4:2 (2:1).

Hokejisti Ilirije: 8. t. m. ob 19 vsi na se-stanek v kavarni Evropi!

V Monakovem sta igrali za zimsko pomoč moštvi Rapida iz Dunaja in reprezentanca bavarske prestolnice. V prvem polčasu so bili Dunajčani v premoči (3:1), v drugem pa so nadvladali na polju domači in zmagali s 4:5.

Dva sportna filma so nedavno izdelali Nemci. To sta Bayerjev »Harmenija gibanja« in Lantschnerjev »Mladina v soncu in snegu«. Po oceni v »Völkischer Beobachterju« (Ludwig Haymann) sodimo, da sta filma v sportno-tehničnem pogledu dovršena, manjka jima pa potrebna vsebina.

## Naročnikom »Slovenčeve knjižnice«!

Če kdo želi imeti knjige »Slovenčeve knjižnice« v platno vezane, mu to lahko oskrbimo za doplačilo 6 lir za vsako knjigo.

»Slovenčeva knjižnica«, Kopitarjeva 6, Ljubljana

## Iz št. Ruperta na Dolenjskem

V starodavno-zgodovinski grad ge. Podobnikove v Skrljevem, so se pred kratkim naselili iz Radne prispeli salezijanci z večjim številom gojencev.

Prejšnji teden je bila po župniji nabiralna akcija R. K. za naše uboge rojake, ki je nad vse ugodno uspeša.

Letina je srednje dobra. Sadja je malo, grozdje boljše kaže. Obeta se dobra kapljica, samo, da bi jo pošteno upraviteli v denar. Št. Rupert, med vinskimi goricami in žitnimi polji postavljena vas, je že od nekdaj privlačna točka raznih izletnikov in letoviščarjev, letos je pa še prav posebno privlačen. Kaj pa št. koledar? Večina naših naročnikov ga je že naročila. Kdor ga še ni, naj takoj stopi do naših zastopnikov Gospodariča in Kotetela, kjer boste dobili tudi lepo in zanimivo Slov. knjižnico, po kateri je toliko vprašanja in zanimanja.

# Drobne novice

## Koledar

Sreda, 8. oktobra: Brigita Švedska, vdova in ustanoviteljica reda; starček Simeon.  
Četrtek, 9. oktobra: Dionizij, škof in mučenec; Ludovik Bertrand, spoznavalec; oče Abraham.

## Novi grobovi

† Ferdo Wigle, nadučitelj v pokoju, je zdihnil svojo dušo dne 6. t. m. v Ljubljani ter bo pokopan v sredo, 8. t. m. ob treh popoldne iz kapele sv. Jakoba. Naj počiva v miru pri Bogu. Njegovim žalujočim svojcem bodi izrečeno naše sožalje.

† Ivan Bon, orožniški narednik v pokoju, je umrl v Ljubljani. Pogreb bo v sredo, 8. t. m. ob štirih popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah. Naj mu sveti večna luč! Njegovi družini naše iskreno sožalje!

† Alma Krašna, konservatoristka v Ljubljani, je odšla v večnost ter bo njeno truplo pokopano v sredo ob petih popoldne. Mir in pokoj njeni duši! Žalujočim svojcem naše sožalje!

## Osebnosti

### Fran Fajdiga — 70 letnik

Sodražica, 4. oktobra.  
Na dan sv. Frančiška, 4. oktobra, je praznoval tiho in skromno svoj god in 70. letnico življenja naš ugledni tržan — Fran Fajdiga. Če danes pogledamo, kako ponosen in prožen je njegov korak kako se krepak njegov smeh in kako lepo doneč njegov glas, mu nihče ne bi prisodil sedemdeset let. Veselo mu je potekalo njegovo življenje, čeprav ni bila njegova življenjska pot z rožicami posuta. Rodil se je dne 4. oktobra 1871 v Sodražici. Po končanem šolanju — obiskoval je tudi trgovsko akademijo v Trstu — je prevzel doma po očetu veliko poselstvo in daleč naokrog znano gostilno, v kateri so bili gostje že od nekdaj dobro postreženi. Poleg tega je vodil dolgo vrsto let poštne urad v Sodražici. Danes živi kot upokojen poštni uradnik. Občudovati moramo njegovo veliko podjetnost in delavnost, saj je poleg že naštetega imel veliko dela, saj s svojo parno žago, stolarno, opekarno, lesno trgovino itd. V svojem življenju je doživel marsikatero bridko izkušnjo, kar pa ni zlomilo njegove volje. Da si je utrdil trgovske zveze in izpopolnil svoje trgovsko znanje, je večkrat potoval že pred vojno v Italijo, katero pozna prav dobro. V prijetnem kramljanju zna g. Fajdiga marsikatero zanimivo povedati iz svojih številnih potovanj. Jubitelj je tudi dober družabnik, ki ga je vsaka družba vesela, saj s kitaro in roki še danes rad zapoje kakšno lepo pesem.

Zelo veselji so bili njegovega jubileja njegovi pridni otroci. Vse svoje številne otroke je izsolal, oziroma jih študira še sedaj. Dva sina sta inženirja, eden je obratovodja pri Motovozu v Grosupljem, eden uradnik pri HZ (Higijenskem zavodu), dva sina pa nadaljujeta doma po očetu začeto trgovino. Hčerke pa so deloma že poročene, nekatere pa še študirajo. Zadovoljen lahko gleda g. Fajdiga na svoje naslednike, ki zavzemajo v javnosti že ugledna mesta. Naj Bog živi našega jubilarja še mnogo let tako čilga, zdravega in veselega, kakršen je danes ob 70. letnici, otrokom v ponos, nam tržanom pa v veselje!

## Šolska vodstva,

trgovski in obrtni podjetja, občin, uradi

in druge pisarne dobe najnovejša

slike kralja in Duceja

v treh različnih velikostih po sledečih cenah:

70 x 50 po 115.—, 50 x 35 po 65.—,

40 x 30 po 19.—

v LJUDSKI KNJIGARNI v Ljubljani, Pred Škofijo 5

— Razstava Lade v Ljubljani. Jesensko sezono v Jakopičevem paviljonu začenja skupina članov Društva slovenskih likovnih umetnikov (DSL), ki je združena v klubu Lada. Razstava bi morala biti odprta že od nedelje sem, a je bila preložena zaradi razstave urbanističnih načrtov za Veliko Ljubljano. Tako bo otvoritev šele v sredo, 8. t. m. ob 18. V večjimi kolekcijami novih del se udeležijo razstave Ivan Vavpotič, Tine Gorjup, Bruno Vavpotič, Saša Santel, Bara Remec in Elza Piščanec. Zastopani bodo nadalje: Avgusta Santel, Rajko Subic, Albert Sirk, Hinko Smrekar, M. Pregelj ter kiparji Ivan Zajc in Dana Pajničeva ter medaljer Stanko Dremelj. Iz večine poslanih del se zrcali resno stremeljenje po napredku. — Razstava Lade je zaradi zasedbe Jakopičevega paviljona odmerjen zelo kratek čas ter bo trajala le do 19. t. m. Zato vabimo ljubljansko občinstvo, posebno pa vse obiskovalce veselega, naj si razstavljene umetnine čimprej ogledajo. Lada.

— Dar Rdečemu križu. Gosp. Dolničar Maks, predsednik »Združenja gostilničarskih podjetij« v Ljubljani je poklonil Rdečemu križu v Ljubljani 1000.—, lekrena mu hvala! — Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, je daroval neimenovani industrialec 3.800.—. — Za velikodušni dar se najiskrejeje zahvaljuje. — Gosp. Dr. Marko Natičan je daroval Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč v Ljubljani 250.—. — Hvala vsoja je daroval Rdečemu križu tudi g. Ivan Pucelj iz Vel. Laš. — Za plemenit dar se Rdeči križ najiskrejeje zahvaljuje.

## Polhove kože kupuje

L. ROT, krznarstvo

LJUBLJANA, Mestni trg 5

— Rdeči križ, proizvedovalni oddelek, sporoča občinstvu, da bo začel uradovati v novih prostorih na Tyrševi cesti 11-1 (poleg Figovca) v četrtek, dne 9. t. m. Uradne ure od 9—12 popoldne. Vhod za stranke skozi pisarno CIT (Putnika).

— Tečaj italijanščine — dnevni in večerni. Oddelki: začetni in nadaljevalni. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«, Ljubljana, Domobrankska 15. Posebni tečaji za strojeplasje, stenografijo, knjigovodstvo itd.

— Avtomobilsko kolo najdeno. Od Velikih Lašč do Račice smo v nedeljo, 5. t. m., našli kompletno kolo poltovornega avtomobila. Kolo je shranjeno na občini v Velikih Laščah.

**NECCHI**  
ŠIVALNI STROJI  
**IGN.VOK**  
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

## Ljubljana

### Kupčije na velesejmu

Ljubljana, 7. oktobra.  
Tudi v ponedeljek in torek je bilo na velesejmu mnogo obiskovalcev. Poleg ljubljanskih in gostov iz pokrajine je prišlo mnogo obiskovalcev iz sosednih pokrajin Gorica, Trst in Videm, nadalje so prišli obiskovalci iz vseh večjih mest v Italiji. Interesenti so prišli tudi iz Hrvaške.

V poslovnem oziru imamo zabeležiti že začetek večjih kupcij. Predvsem so bile že sklenjene značilne kupčije v tehle strokah: razni stroji, hladilniki, tehnične, kožuhovine, radijski aparati, bižuterija, zlasti florentinski umetni izdelki in kartonaža.

Paviljon Ljubljanske pokrajine je, kot smo že omenili, izredno okusno opremljen po posameznih razstavljalcih. Tu je mnogo zanimanja za nekatere stroke in nekateri razstavljalci so naredili že nekaj kupcij, ki so zadovoljive. Stalno je polno interesentov v kmetijskem paviljonu, ki je zelo poučno organiziran in kaže moč našega kmetijstva, obenem pa je tudi propaganda za povečanje donosnosti našega kmetijstva. Ta kmetijski paviljon nosi označbo K in se nahaja v dreveredu, na kar opozarjamo obiskovalce.

Posamezne tvrdke iz Italije so priredile lepe razstave svojih proizvodov in vzbujajo zlasti razni modeli ladij, vozov in drugih strojev pozornost obiskovalcev. Nič manj pa tudi ni zanimanja za razstavo proizvodov italijanskega kmetijstva in zlasti za razstavo italijanske obrti, ki združuje nad 60 razstavljalcev. Lepe modele vlakov, busov in letal kaže tvrdka Breda, nadalje tudi Ansaldo. V Fiatovem paviljonu si ljudje ogledujejo letalski vijak in motorje ter zlasti razstavljena vozila. V kupoli z vzhodom iz dreveroda prireja ogled turistična razstava.

V srednjih paviljonih so nameščene razstave ministrstev za korporacije in promet ter goriske pokrajine. Ministrstvo za korporacije je razstavilo vzorce tipiziranih tkanin, prometno ministrstvo pa model kolodvora v Benetkah, ki ga sedaj grade.

1 Sv. maša ob obletnici dr. Krekove smrti bo danes v sredo ob 8. jutraj pri franciskanih. Prosvetna zveza vabi člane vseh ljubljanskih društev, da se te sv. maše udeležijo.

1 Akademski kongres pri oo. franciskanih vabi vse sodale, tovariše in prijatelje, da se udeležijo Requema za svojim pokojnim prefektom cand. phil. Ivanom Misjakom, ki ga opravi v franciskanski cerkvi p. prezes jutri, v sredo 8. oktobra ob 7.

1 Izrečena nagrada 500 lir. Včeraj je bilo zopet zbiranje za nagrado 500 lir, namenjeno enemu izmed velesejskih obiskovalcev. Deset takih nagrad je namreč razpisal Nacionalni zavod. Včeraj je bila izrečena št. 2378, katere lastnik je Slavko Kosič, Ljubljana, Šiška, Mala vas 67. Lastnik naj pride po nagrado v urad Nacionalnega zavarovalnega zavoda.

1 Večerni trgovski tečaj prične v torek, 7. oktobra. Poučujejo se: knjigovodstvo, trgovstvo, korespondenca, računstvo, pisarniška dela, stenografija, strojeplasje, italijanščina, nemščina. Šolnina nizka. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«, Ljubljana, Domobrankska cesta 15.

1 Cepljenje zoper davico v Mestnem domu bo še v sredo, 8. t. m. ob 16.30, seveda samo za drugi turnus, torej za tiste otroke, ki so bili pred 14 dnevi cepljeni prvič zoper davico v Mestnem domu, posebej pa za one, ki so minulo soboto zamudili cepljenje drugega turnusa v Mestnem domu.

1 Čebulo in krompir bodo jutrišnje sredo, 8. t. m. oddajale vse štiri mestne etojnice, toda samo na nabavno knjižico za meso, kakor so se ljudje že navadili pri krompirju. Vsaka oseba dobi po dva kilograma krompirja na teden po dosedajni ceni 1.20 lir za kilogram. Ves krompir, ki ga sedaj oddaja mestni prekrbovalni urad, je samo domači krompir z Dolenskih, spet pa opozarjamo gospodinjice zaradi rožnatnega krompirja, naj ga dajo v vrelo vodo, da se jim preveč ne razkuha. Tudi čebule ne bo mogoče kupiti drugače kakor na nabavno knjižico za meso in sicer sedaj po 2 kg za osebo. Če računamo, da je večina nabavnih knjižic veljavna za po 5 družinskih članov, bo na to knjižico mogoče dobiti 10 kg čebule, kar bo zadostovalo za več mesecev in gotovo za vso zimo, saj n. pr. na otroke ne moremo računati niti pol kilograma čebule na mesec. Mestnemu prekrbovalnemu uradu je uspelo dobiti prav dobro in zelo lepo uvoženo čebulo, ki jo bo oddajal na vseh starih mestnih stojnicah po 1.80 lir kilogram, torej kar za 40 centesimov pod sedaj predpisano maksimalno ceno uvožene čebule ter 20 centesimov pod maksimalno ceno domače čebule. Gospodinjice bodo s čebulo gotovo prav tako zadovoljne, kakor e prizadevanji mestnega prekrbovalnega urada za preskrbo prebivalstva s krompirjem, saj nas je mestni krompir že lani rešil pomanjkanja tega najvažnejšega živila ter z uspehom obvaroval pred preiranih cenami, sedaj nas bo pa mestni prekrbovalni urad založil tudi s čebulo po najnižji ceni. Opozarjamo pa, da je do nakupa krompirja in čebule upravičen samo član družine ter nihče ne more prevzeti krompirja ali čebule za drugo stranko in tudi ne dobiti na dve nabavni knjižici. Posojanje nabavnih knjižic za meso je najstrožje prepovedano. Zaradi kontrole naj imo vsakdo pri sebi legitimacijo, da se lahko z njo izkaže, da je res član tiste družine, za katero kupuje krompir in čebulo. Na ta način upa mestni prekrbovalni urad pravično razdeljevati krompir in čebulo ter tudi preprečiti dolgotrajno čakanje zaradi prevelikega navala. Da pa ne bo nezadovoljnosti pred mestnimi stojnicami, prosimo vse

tise, ki čitajo to obvestilo, naj pouče tudi druge ljudi, da brez nabavne knjižice za meso in brez legitimacije nikdo ne bo dobil krompirja in čebule na mestnih stojnicah.

1 Ljubljanski kvartet, katerega tvorijo gg. Pfeifer Leon, Dermelj Albert, Sušteršič Vinko in Sedlbauer Cenek bo izvajal na samostojnem koncertu, ki ga bo imel v petek, dne 10. oktobra ob pol 8 zvečer v veliki Filharmonični dvorani naslednji spored: Prvi del koncerta: Škerjanc: Četrty godalni kvartet v dveh stavkih Adagio in Presto: Beethoven op. 18: Kvartet v f-duru v štirih stavkih: Allegro con brio, Adagio, Scherzo in Allegro. Drugi del koncerta začne z Malipierovim kvartetom Stornelli e Ballate. Nato sledi Novak op. 22: Kvartet v g-duru, ki se navadno imenuje Moravski kvartet. Kvartet ima tri stavke in sicer: Allegro moderato, Scherzo Andante mesto — Allegro. Kvartet, ki bo nastopil v letošnji novi sestavi z dvema novima članoma Dermeljem in Sedlbauerjem je izvrstno uigran in nam bo nudil na svojem prvem letošnjem koncertu lep umetniški užitek. Dela, ki so na sporedu, so pa tudi izvrstna. Vstopnice v predprodaji v Knjigarni Glasbene Maticе.

1 Za zimsko pomoč mestnim revežem je nakazalo Društvo zobozdravnikov v Ljubljani 190 lir, g. univ. prof. inž. Ivan Vurnik je pa v isti namen podaril 100 lir. — Mestno poglavarstvo izreka darovalcem najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

## Radio Ljubljana

Sreda, 8. okt.: 7.30 Rad. poročila v slovenščini — 7.45 Operetna glasba: vmes napoved časa ob 8.15 Rad. poročila — 8.30 Plošče — 12.15 Koncert sopranistke Dore Kabackijeve — 12.35 Pisana glasba — 13. Napoved časa — Radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Orkestralna glasba pod vodstvom Gallina — 14. Radijska poročila — 14.15 Bleščeča glasba pod vodstvom Petralia — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Koncert tenorista Antona Sladoljeva s spremljavo Marijana Lipovška — 17.30 Koncert pianista Adriana Marija 19 »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Radijska poročila v slovenščini — 19.45 Lahka glasba — 20. Napoved časa — Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.40 Koncert ritmo-simfoničnega orkestra. Zbor pod vodstvom A. Semprinija — 21. Prenos opere — 21.40 Pogovor v slovenščini — 21.50 Simfonični koncert pod vodstvom R. Lupija — 22.45 Radijska poročila.

## Gledališče

Drama: Sreda, 8. okt.: »Katarina Medičejska«. Red A. Začetek 18.15. Konec 20.45. — Četrtek, 9. okt.: »Hamlet«. Red Četrtek. Začetek 17.30. Konec 21.

Opera: Sreda, 8. okt.: »Aida«. Red Sreda. Začetek 17.30. Konec 21. — Četrtek, 9. oktobra: »Netopir«. Red B. Začetek 18.15. Konec 21.

## Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

## Poizvedovanja

Našel se je otroški plašček. Dobi se v Prešernovi ulici 50, IV. nadstropje, Ljubljana.

## Iz Goriške pokrajine

Posvečenje cerkve Srca Jezusovega v Drežnici. Dolgo zaželeni in težko pričakovani den posvetitve cerkve Srca Jezusovega v Drežnici je padel na delavnik 1. oktobra. Ker je tudi vreme bilo bolj smerikavo, prejšnjo noč je skoraj nenehoma lilo in tudi jutro je bilo nič kaj obetajoče, šele proti enajsti uri se je Krn otresele kape, se niso natekle v Drežnico izredne množice sosedov. Ko je po dolgi, pomembni in slovesni cerkveni obredih posvetitev bila končana, se je obsežna cerkev, iz katere so morali odnesti tudi klopi, vendar močno napolnila. Farani so bili zbrani polnoštevilno in tudi sosedov, zlasti Kobaridev, je bilo mnogo. Vas si je bila nadela praznično obleko in je glavne poti okrasila z zelenjem. Tudi mogočna notranjščina cerkve je bila prepletena z zelenimi kitami. Nadškof se je pripeljal v Drežnico iz Gorice že pred 8. V toplih domačih besedah ga je pozdravil g. župnik Ante Česornja, beloblečena deklica mu je pa z dobro govorjeno deklaracijo poklonila krassen šopek. Koj nato so se pričeli svečani obredi posvetitve. Pred sveto mašo je prevz. nadpastir pridigal. Da bi izrednost dneva tem bolj poudaril, je stopil na prižnico v polnem ornatu s škofovsko palico v roki in z mitro na glavi. Izjavil je, da ga veseli, ker je danes posvetil veličastno novo cerkev, katero je on proglasil za romarsko svetišče. Pohvalil je Drežničane, ki so se za zgraditev nove hiše presv. Srca tako neutrudljivo žrtvovali, pohvalil zlatomašnika g. Kalina, ki je skoraj 50 let nesebično vodil dela za postavitev cerkve, o kateri se lahko reče, da je njegova, in končno izrekel priznanje tudi njegovemu nasledniku, sedanjemu župniku g. Česornji, ki je pripravil svečanost in ki si je naložil nalogo, da bo vodil novo božjepotno cerkev in skrbel za njen podvig. Po sv. maši je bila birma, pri kateri je nadpastir podelil zakrament sv. birmе 85 otrokom. S slovesnim popoldanskim blagoslovom, ki ga je opravil prevz. nadškof, je bila izredna svečanost zaključena. Pri sv. opraviu popoldne in pri večeriah je neutrudno in ubrano prepeval dežniški cerkveni pevski zbor, ki zasluži naše priznanje.

Novo šolsko leto. V nedeljo, 5. oktobra, je bilo na vseh šolah v goriški pokrajini slovesno odprtje novo šolsko leto. V popoldanskih urah je bil v mestu in tudi na deželi 10. nabor fašistične stranke — svečan prehod fašistične omladine v fašistično stranko.

## Iz Trsta

Velikašen pogreb tržaških žrtev. Strašna nesreča, ki je zahtevala življenja osemih pridnih delavcev in tržaških ladjedelnih, je odjeknila po vseh pokrajinah Julijske Benečije, posebno pa še v Tržiču samem. Vse mesto je sočustvovalo s svojci ponesrečenec. Trupla žrtev so bila na mrtvaškem odru v Delavskem domu v Tržiču; cvetje in neštivilni venci so jih krasili, ljudske množice, ki so se ves dan zgrinjale okrog mrtvaškega odra, pa so prinašale še vedno novo cvetje. V petek popoldne je bil pogreb tržaških žrtev ob ogromni udeležbi ljudstva, fašističnih organizacij, vojaških enot vseh vrst orožja ter predstavnikov države, fašistične stranke, javnega življenja in gospodarstva. Osebnost sta počastila spomin žrtev Ekselencija prefekt Tamburini in federalni tajnik dr. Piva. Nekatere žrtve so našle svoje poslednje počivališče na tržičkem pokopališču, druge pa so prepeljali v njihove domače kraje, da počivajo v rodni tleh.

Tihotapsko trgovino s oljem je raskrinkala tržaška policija. Olje so dobivali in raznašali od-

jemalcem v vrčih za mleko. Tako so razpečali 105 kg oljnega olja. Policija je zaplenila vso zalogo olja v teži 76 kg. Proti trem osumljenkam, ki so bile v to zadevo zapletene, se je vršila sodna obravnava ter so bile obsojene vsaka na več mesecev ječe in na visoke denarne globe.

V spanju se je smrtno ponesrečil. Na Guardela Timignano 1892, se je pripetila v noči na petek usodna nesreča. Mali 6 letni Diego Suvich je med spanjem vstal iz postelje, se nagnil skozi okno ter strnoglavlil na tlak. Fantek je obležal z zlomljenim tilnikom. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati ter je revček kmalu po prevozu umrl.

S sejo mestne konzulte. V petek, 3. oktobra zvečer ob 18 je imela tržaška konzulta svojo sejo pod predsedstvom mestnega župana dr. Ruzziera. Župan je začel sejo s pozdravom Duceja, nato je izrekel čestitke tržaškim meščanom v vojaški službi, ki so se zadnje čase odlikovali v vojni dejanji, potem pa je podal svoje poročilo, v katerem se je zlasti bavil s cestnim vprašanjem. — Struktura prometa v mestu se je decela izpremenila, ker so motorna vozila skoraj izginila s cest ter jih nadomeščajo sedaj vozila z živalsko vprego, povečal se je pa tudi promet kolesarjev in pešcev. To izpremembo je treba spraviti v sklad s prometnimi predpisi. Potem je poročal o slabem stanju nekaterih cest v strmo ležečih krajih periferije, ki so jih razdrili zadnji hudi nalivi. Popraviljanje je težavno, ker manjka specialnih delavcev in je dovoz kamna zaradi pomanjkanja pogonskih sredstev za motorna vozila otežkočeno. Zaradi tega bodo te ceste popravili v glavnem z materialom, ki ga je voda splavila z njih v dolino. Vsa popravila pa bodo izvršena pred zimo. Tudi vzdrževanje asfaltiranih cest bo otežkočeno, ker katarana ni več mogoče dobiti. — Po prizadevanju ministrstva za narodno vzgojo bo dobil Trst obrtno šolo, ki bo nadaljevala s slavno tradicijo nekdanje umetnostno-obrtno šole. Šola bo imela dva oddelka: prvi za industrijsko dekorativno slikarstvo (za slikarje-dekoraterje, za ročno tiskanje blaga, za ličarje, za dekoraterje in intarzarje), drugi pa za umetna dela v kamnu in marmorju. Ker je zaenkrat težko najti prostore za otvoritev obeh oddelkov, bo imela šola začasno samo enega — za industrijsko dekorativno slikarstvo. Prostori se bodo priredili v drugem nadstropju poslopja v via Monfort 12, preureditveni stroški pa se računajo na 150.000 lir. — Prispevek mesta za glasbeno akademijo se je povišal od 5000 na 8000 lir. Za popravilo mestne ubožnice se je določil znesek 20.000 lir.

Kostanje so se pojavili na tržaških ulicah ter že prodajajo vroč, dišeč sad naših gozdov. Kostanj, ki se prodaja v Trstu, je debel, slaček, marmor, ki vabljivo prasketa nad ognjem v železnih pečicah ter še vabljivejši diši in vabi. Letos je precej drag, za 50 centesimov ga dobiš komaj slabo pest.

## Mišek in Netopir

»Ne jezite se, gospod Mišek! To kar ste dosegli vi, je zelo veliko. Kaj takega se niti naši policiji ni posrečilo. Pomislite, da ste bili tolovaju že tako blizu za petami, da mu je od strahu padla vredica raz sedlo.« je tolažil gospod Lisjak razkačenega Miška. Pri tem mu je tako stiskal desnico, da so kar kosti pokole.



»Kaj misliš, Mišek, kam se je skril tolovaj?« je ugibala Miška.

»Bojim se, dragi Mišek, da ste si nakopali hudega sovražnika.« je prijazno rekel gospod Lisjak Mišku. »Poslej boste morali biti zelo previdni.«

## III.

### Skrivnostna znamenja.

Cez dva, tri dni, sta bila Mišek in Miška preoblečena v oblačila tistih krajev in sta bila prav tako kot so bili farmarji in njih nastavljenici.

»Veš, boljše si storil, da nisi šel zasledovat razbojnika, dragi moj Mišek.« je resno dejala Miška. »Bala sem se že, da ga boš hotel videti.«



»Ah, kje nekli.« je odvrnil Mišek. »Meni se dozeva, da ni tako nevarno, kot bi si človek mislil.«

»Jaz pa pravim, da tisti Crnuh vse zdrobi, kar le dobi v roke.«

»Punca ima prav.« je dejal star uslužbenec, ki je šel z njima. »Ta Crnuh ne pozna šale. To je kakor kuga za te pokrajine in dolej ni še nihče našel sredstev, da bi stvar izboljšal. Primoj kokos, kdo pa tako žarkva?«

# KULTURNI OBZORNIK

## Matthey Ulisse: Orgelski koncert

Iz očenjateljev preteklih glasbenih sezon je to, da smo v njej pogrešali orgelskih koncertov. V poznih sezonah sta bila sicer vsaj dva pripravljena, a se zaradi usodnih dogodkov nista mogla izvršiti. Letos smo pa imeli priložnost slišati takoj v začetku sezone orgelski koncert, ki je bil prvovrsten tako po sestavi sporeda kakor tudi po umetniški izvedbi. Koncert je izvajal Matthey Ulisse, slavni orgelski virtuoz iz Turina.

Takoj pri prvi točki, pri točki in pesmi Azzolina della Ciaia, pri nas neznane skladateljca, se je pokazal mojstra na svojem instrumentu. V nasprotju z mnogimi orgelskimi mojstri, zlasti z nemškimi, ki ne ljubijo na orglah prevelikih barvnih kontrastov, je Matthey pokazal izredno oster čut za skoraj orkestralno barvanje, za hitro menjavanje manualov, za naglo dinamično stopnjevanje. Malokdaj je uporabljal tako imenovani nevtralni orgelski ton, ki s svojo brezbarvnostjo poslušalca ne zajame. Iste odlike je pokazal tudi pri Vivaldijevem koncertu v d-molu, pri katerem je podal zlasti drugi in četrti stavek v barviti registraciji in z virtuozno tehniko. Bachovo tokato v F-duru je v prvem delu podal v mehki registraciji, dočim jo navadno izvajajo dokaj močno. Zato je bil tudi v tempu hitrejši kot smo jo sicer vajeni slišati. Na močnejših mestih je bil orgelski ton dokaj gost, tako da politono snovanje ni prišlo do zadostnega izraza. Sploh bi potrebovale stolniške orgle še nekaj svetlejših višjih registrov, ki bi jim dali v plenu zadostno jasnost. Od domačih avtorjev je Matthey igral Premrov preludij in fugo, ki ju je plastično podal. Ob tej priložnosti se je poslušalec vrvala misel, da Slovenci še vedno nimamo Bog ve kako velikega števila prvovrstnih, zares koncertnih orgelskih komadov, ki bi jih dali v roke tujim virtuozom, ki pridejo k nam gostovat. Taki koncerti naj bodo v pobudo tudi skladateljcem, da bodo ustvarili res nekaj nadpovprečnega, reprezentativnega. Oba Bossijeva komaga »Pastirski« ter »Variacije« in finale) sta lepo zvenela in učinkovita; organistu nudita priložnost, da pokaže svojo umetnost v registriranju, kar je Matthey tudi v obilni meri izkoristil. Muzikalno pa niso Bossijeva skladbe vedno na isti višini. Schumannov kanon je skoraj bolj klavirski skladba kot orgelska. Tudi Musorgskega »Stari grad«, sicer spretno grajena skladba, se bliža tisti mejli, kjer orgle neha biti orgle in posegajo v področje orkestra. Ker je pa za skoraj vsesplošno prodor naznanje, da naj orgle ostanejo to, kar so, in orkester to, kar je, zato bi bilo treba dati na orgelskih koncertih prednost takim skladbam, ki so v prvi vrsti za ta instrument pisane in ki vpoštevajo predvsem njegove izrazne možnosti. Na koncu je umetnik zaigral še svojo tokato, na virtuoznost preračunano skladbo.

V celoti lahko rečemo, da smo tako dobro sestavljenih in izvajanih orgelskih koncertov pri nas še malo slišali. Tudi stolniške orgle kot take smo z veseljem poslušali. Imajo izredno veliko število karakterističnih registrov, le pleno se zdi nekoliko gost in nejasen; to pa verjetno zaradi preozkega prostora, v katerega so stisnjene, ali pa tudi zaradi ne ravno najboljših akustike stolnice, v kateri ton za spoznanje preveč valovi, tako da so posebno politona mesta nekoliko nejasna in zabrisana. Ob večjem številu poslušalstva bi tudi ta nedostatek najbrž izginil. Sicer se je pa koncerta udeležilo dokaj številno občinstvo, ki je bilo nad umetniško izvedbo koncerta navdušeno.

Tomaž Matija.

## Opera: J. Strauss: Netopir

Letošnja uprizoritev »Netopirja« je bila poverjena dir. D. Zebretu in rež. E. Frelihu. Oba sta se za delo zavzela in ga pripravila do take izvajalske vrednosti, ki je bila pri nas v izvajanju operi prav redka. Čas je že, da se tudi opereti — če je že na sporedu — posveti več truda in vneme za solidno muzikalno, režijsko, scensko, kostumacijsko in koreografsko kvaliteto, kajti, če se že opereta pojavljata na našem odru, potem mora biti prav tako pripravljena kakor vsa ostala operna dela. Seveda, zahteva včasih več dela in morda celo več žrtve, toda izvajalski nivo je treba vzdržati ali pa rajši stvar opustiti.

Z letošnjim »Netopirjem« moremo biti v splošnem zadovoljni po premieri, kakršni smo prisostvovali v petek, 3. t. m. Zebre in Frelih sta delu objektivno pripomogla v celoti do svoje pristne dinamčnosti: kakor je dirigent na eni strani pokrbel za dostojno in do zdaj najbolj popolno glasbeno interpretacijo v preciznejšem dinamičnem in hitrostnem niansiranju ter spajanju zbora in solistov, tako je skušal režiser dati dramatskemu poteku neko zaključenost v življem ritmu ter posameznim tipom ohraniti vsesokoli pristno karakternost in mehanizem, tako da se je povsem izognil pretiravanju, ki tolikokrat kaj rado zavaja v prenašeni narejenosti in nepripravi teatralne komike. In vendar je po svojih domislicah to delo,

v glavnem dovolj dobro organsko povezano in izpeljano, sveže in učinkovito. Režija se opira na nekako realistično zasnovo v celoti, vendar zdrkne v drugem dejanju v teatralnost, kjer bo režiser naravnost govoriti občinstvu, namesto da bi dogajanje osredotočil in organsko povezal z odskrim ansamblom. Tudi situacijske momente v dialogih pri glasnem izražanju misli posameznikov bi bilo dobro natančneje, s psihološkega vidika verjetneje izdelati. V splošni presoji je Frelihova režija dobra in zaznamuje skoraj nepričakovan vrednostni porast od lanskih njegovih uprizoritev. Je sprejemljiva in za naše gledališče dostojna. Zebre je predstavo vodil v stremiljenju za vsestransko zvočno uravnoteženostjo in skladnostjo, obenem pa je tudi v orkestralnem oblikovanju ohranil karakteristiko J. Straussovega sloga. Skušal je izčrpati vsjo lepoto melodične invencioznosti skladateljca. Krasno je orkester odigral plastično podano uverturo. Nekaj neskladnosti na par mestih bo treba še izgladiti, toda celota je dobra. Tudi zbor je zvočno na višini.

Na prvem mestu mi je imenovati Ribičev, ki je predstavljala Adelo. Ne le, da je znala v igri vzdržati pristen tip vesele sobarice, temveč je tudi po pevski strani izpolnila svojo vlogo v tehničnem in muzikalnem pogledu dobro, zlasti zadnji spev. Zupan kot Zaba je zgradil močno prepričljivega letniškega paznika v nepretiravajočem okviru do popolne estetske zakonitosti, učinkoval je v nepričljivi komiki, ki je značilna za tip dobrovoljnega človeka iz vsakdanjega življenja. Eisenstein M. Sencina je bil do nagan in vseskozi dobro in pristno oblikovan. Tudi ta se je izognil teatralni pretiranosti. Isto velja za Anžlovarjevega Franka, ravnotežja letnišnice. Princa Orlovskega je kreiral Sladoljev. Frelih je to vlogo v nasprotju s tradicijo poveril moškemu oblikovalcu namesto ženski, s čimer je celotna režija zamisel dobila realnejši značaj. Sladoljev je svojega junaka pravilno dojel, le kreacija je proti koncu zgubljala v začetku dobro pogodeni značaj blaziranca. Rakovec je odvnetika dr. Blinda predstavil nepričakovano igralsko zadovoljivo, čeprav nudi vloga težkoče v prikazu ostre karakternosti, ki kaj rada zavede igralca v teatralno cenost. Igralsko sta zadovoljila tudi Manoševski kot Alfred in B. Sancin kot notar dr. Falke. Ivančičeva je zapela najboljše Gounodjev vložek, dočim je v ostalem petju estetsko manj zadovoljila. Višinski toni so sicer boljši, vendar še ne dovolj razvita tehnična stran ovira večjo muzikalno-oblikovno vrednost. Igralsko je bila najprepričljivejša v zadnjem dejanju. Do tu pa je bil tip Rozalinde šibek v svojem karakternem prikazu, tako da ni mogel docela učinkovati prepričljivo. Plesalki Melaniji in Ido sta zadovoljivo predstavljali Koširjeva in Japljiva.

»Cesarski valček« je koreografiral Pilato, čigar plesna zasnova je pravilno oprta ob potek glasbene stvaritve v splošnem formalnem smislu kakor tudi v podrobnostih izraznega značaja, ki ga koreograf hoče izraziti po svoje v plesu. Ples stopnjuje tako v zboru kakor v solističnem paru. Oboje pa je povezano v organsko skladnost poteka. Predvsem sta lepo plesala solista Moharjeva in avtor sam, zbor pa s izjemami ritmično neenotno giblastosti, ki je bila občutna v moškem delu, elabi celoto, ki bi lahko imela še večjo estetsko vrednost.

V celoti predstavljata letošnji »Netopir« najboljše operetno uprizoritev zadnjih časov. Upamo, da bomo tudi v bodoče deležni vsaj enakovredno uprizorjenih operet.

Najbolj zdrava hrana. O vprašanju najbolj zdrave hrane, ki je primerna za človeški organizem, često razpravljajo. Pravo vrednost morejo imeti v tem pogledu le znanstveni poskusi, kakršne sta izvršila nedavno prof. Bickel in Gerez na ljudeh in živalih. Pri teh poskusih sta ugotovila, da se človek po svoji presnovi bistveno razlikuje od sesalcev, ki se preživljajo bodisi samo z rastlinsko, bodisi z mesno hrano. Podobnosti pa ima v tem pogledu s sesalci, ki se hranijo z vsem. Kakor Bickel in Gerez dalje sklepata, bi mogla enostranska hrana uničiti čela človeška plemena. Poskusi s podganami so pokazali, da so te že po treh pokolenjih izgubile zelo mnogo svoje plodovitosti, če so jih krmili samo z rastlinsko hrano. Število zobozdravnikov v U.S.A. po najnovejših podatkih se nahaja v Zdrženih državah okrog 71.000 zobozdravnikov. Čudna navada. Pred kako obravnavo so v srednjem veku v Angliji dvoranje polivali s jesi-hom namočenem v pelinu, da so priče in porotniki laže prenašali neprijeten duh jetnikov in se ščitili pred kako nalezljivo boleznijo.

## Iz Hrvatske

Člani hrvatske in nemške pravne delegacije pri poglavniku. Po končanih pogajanjih je sprejel poglavnik v svojem dvoru člane hrvatske in nemške pravne delegacije, ki je sklenila hrvatsko-nemški sporazum o pravni zaščiti in pomoči. Poglavnik je obema delegacijama izrazil svoje veselje nad doseženim sporazumom, po katerem bo nova Hrvatska sodelovala z nemškim Reichom tudi na pravnem polju.

Zastopstvo ustaev v Italiji. Hrvatsko časopisje posveča veliko pozornost bivanju zastopstva ustaške organizacije v Italiji ter poudarja prisrčen sprejem, s katerim je bilo povsod sprejeto v prijateljski in zavezniški državi. Posebno omenja topel sprejem pri duceju fašizma in glavnem tajniku stranke. Ves čas bivanja ustaškega zastopstva v Italiji je povsod prišlo do novih manifestacij prijateljstva med hrvatskim in italijanskim narodom.

Razširitev državnega gospodarskega poverjenstva. »Narodne Novine« objavljajo zakonsko odredbo, s katero je malo spremenjena dosedanja zakonska odredba o državnem gospodarskem poverjenstvu. Po najnovejši spremembi prideta v omenjeni gospodarski odbor poleg ministra za domobranstvo, za gozdove in rudnike, ministra za obrt, veleobrt in trgovino, ministra za zunanje zadeve, ministra za kmetstvo, gospodarstvo, ministra za promet in javna dela, predsednika Hrvatskega gospodarskega sveta in zaupnika Delavske zbornice v Zagrebu tudi še ministra za korporacije in predsednika zakonodajnega poverjenstva dr. Zančič.

Urad za begunce. Zaradi podpiranja beguncev so pri ministrstvu za korporacije ustanovili poseben urad za begunce.

Socialne podpore. Družinam padlih, izgubljenih ali ujetih vojakov je dosedaj izplačala hrvatska vlada podporo v višini 33 milijonov kun.

Proslava bolgarskega državnega praznika v Zagrebu. Na bolgarski državni praznik je bila v Zagrebu zahvalna služba božja, katere so se udeležili poleg osebja bolgarskega poslanstva tudi zastopniki hrvatske vlade, vojske in ustaške organizacije. Hrvatsko-bolgarsko društvo je pa pridelalo slavnostno akademijo, na kateri je imel slavnostni govor bolgarski poslanik za hrvatsko državno področje Jordan Mečkarov.

Število nezaposlenih na Hrvatskem pada. Po statističnih podatkih je bilo na Hrvatskem meseca junija tega leta zavarovanih pri okrožnih uradih 238.898 delavcev. Število delavstva se je predvsem povečalo v gozdni stroki. Število nezaposlenih delavcev na Hrvatskem se je zmanjšalo za 12.772 v primeri s stanjem meseca maja.

Novi svetnik Stola sedmorice. Poglavnik je imenoval za svetnika Stola sedmorice zagrebškega odvetnika dr. Nikolo Lalića.

Hrvatska mati v pesmi. Pod tem naslovom je te dni izšla v Zagrebu knjiga najlepših hrvatskih pesmi, posvečenih materi.

## Odhod plesnega para Kirbos v Milan

Naš rojak, znani plesalec Maks Kirbos, katerega je ljubljansko občinstvo imelo priložnost videti v prošli sezoni na baletnih večerih v Operi, je dobil ponudbo za prvega plesalca in baletnega učitelja za moško disciplino v milanski Scali.

Kirbos je sprejel mnogo ponudb iz raznih gledališč v Evropi, kot na primer: Hamburgische Staatsoper, Teatro Reale dell'Opera di Roma, Teatro la Scala di Milano in dr.

Visoka ponudba Milanske Scale, ki jo je Kirbos sprejel, je v njegovi umetniški karieri drugo veliko priznanje za njegov talent. Kakor je znano, je Kirbos prepoloval mnogo sveta, ter pobliže spoznal zakulisno življenje največjih odrov ter mu je tudi sedaj usojena njegova pot iz Ljubljane v eno izmed najvažnejših evropskih gledališč.

Z njim zapusti Ljubljano tudi njegova partnerica in žena Irena, katere je sodelovala dosedaj pri vseh njegovih prireditvah in bo skupno z njim nadaljevala započeto delo.

Mladima umetnikoma želimo mnogo uspehov.

»Slovenca knjižnica« bo imela 24 knjig izbrane vsebine. Knjige bodo le po 5 Lit.

## Prva partija

Tiho, nekdo se odkašlja. To bi moral biti morec, pravi nekdo sam pri sebi. In Stanko ne nadno čuti, kako se mu stiska grlo. Ali je to strah ali kaj... za Boga, kaj je z mojimi nogami? Kar same od sebe gredo, gredo v sredo tega kroga, ne more in ne more jih ustaviti. Ze stoji pred paznikom Vojto in maha z rokami, ne vedoč, kaj bi...

»Ti se javljaš prostovoljno?«  
Vsi okoli gledajo, celo tisti pri vratih izte-zajo vravate. Stanko pa vsega tega ne vidi, sliši samo, kako neki stisnjeni glas odgovarja: »Da.«  
»Kako se piše?«

»Pulpan Stanislav, vozač.« odgovarja ta tuji in strah vzbujajoči glas. Saj to govorim jaz, se zaveda Stanko, za Boga, kako je to! »Poglejmo tega smrčavca,« sliši od nekod pritlikavca Badjuro, »ta bo to rešil!« Ampak tamle sedi gospod Hansen, esca cigareto in malo kima z glavjo. Stanku je zdaj čisto jasno, čuti celo, kako mu veter hladno rahlja lase; samo srce mu še tole, pa je že dobro, je že dobro, samo da bi nihče ne videl, kako se mu tresejo noge.

»Mene tudi zapiše!« pravi nekdo, in tu stoji usahl starček in kaže redke zobe. »Kar piši, Suchanek Anton, rudar.«  
»Seveda, očka Suchanek,« je pripomnil nekdo. Starec se je zasmajal. »To veš, mene da bi tam ne bilo! Jaz poznam »Kristino« najbolje. Pred petnajstimi leti sem bil tudi zraven.«

Iz množice prihaja širokopoleč orjak, hrbet ima kakor konj in lep okrogel obraz. »Jaz bi tudi šel,« pravi nedolžno. »Martinek Jan, janski tesar.«

»Samski?« vpraša paznik Vojta.

»No, da,« je rekel tesar. »Zapišite samski.«  
»Tu,« se je oglasilo iz množice. »Falta Josef, pomožni kopač.«  
»Pridite sem!«  
»Tja pojdi, Pepek!«  
V množici je zamrgolelo. »No, torej, Pepek!«  
Pepek se tlači ven, z rokami v žepih. »Koliko mi bodo dali?«

»Trikrat tri in šestdeset.«  
»Pa če bi nategnili noge?«  
»Pogreb z muziko.«  
»Kaj pa Ančka?«  
»Vidva sta se že vzela?«  
»Ne še. Ali bi kaj dobila?«  
Paznik Vojta se popraska s svinčnikom po čelu. »Tega ne vem. Rajši vas črtam, ali ne?«  
»To spet ne!« se je postavil Pepek. »Delam se samo norca, prijatelj! Pa bo kaj nagrade, če jih spravimo ven?«

Paznik je zmignil z rameni. »Tu gre za ljude,« je rekel suho.  
Pepek je velikodušno zamahnil z roko. »Jaz se bom torej zanje zavzel. Gremo.« Falta Josef se ozira, kaj bi še rekel, toda za njim že stoji neki dolgin in zre s svojimi vpadlimi očmi nekam mimo ljudi.

Vj se javljate?«  
»Adam Josef, kopač.«  
»Oženjeni se ne smete javljati.«  
Adam je požrl slino in zganil z roko. »Jaz bi šel,« je trmasto zagodral.  
»Kakor hočete.« Paznik Vojta je šel s svinčnikom po notesu. »To vas je pet. In paznik — nobeden.«

Iz množice je stopil majhen človek. »Jaz,« je rekel samozavestno. »Andrej Jan, paznik.«  
»Paznik pes,« je znil nekdo med rudarji.  
»Čeprav pes,« se je brž odrezal Andrej. »Ampak svojo dolžnost bom storil.«

Paznik Vojta je trkal s svinčnikom na zobe. »Andrej, ti si vendar tud...«  
»Oženjen, vem. In tri otroke povrh. Ampak nekdo mora iti z moštvo,« je lepo izjavil in se postavil skoraj na prste. »Zavoljo reda.«

Iz množice se preriva velikan in gripa s krivo podplute očli v Andreja. »Potem grem pa jaz tudi.«  
»Kaj hočete?«  
»Jaz grem tudi.« Rdeče očli se upirajo na psa Andreja, kakor da bi ga hotele požreti. »Matula František, zidar.«

»Kaj bi tam delali, če ste zidar?« ugovarja paznik Vojta.  
»S tesarjem bom delal,« je hropel ta kolos. Paznik se je obrnil k tesarju Martinku. »Tam bo dela tudi za dva,« je rekel mladi orjak dobrodušno.

»Pojdite torej vsi v pisarno podpisat reverz,« je dejal paznik Vojta. »Zdaj pa druga partija. — Kdo se javi?«  
»Jaz. Grygar Ciril, kopač.«  
»Pivoda Karel, vozač.«  
»Wagenbauer Jan, tesar.«  
»Revirni paznik Kazimour.«  
»Višek Jan, kopač.«  
»Kralik František, pomožni kopač.«  
»Faltys Jan, kopač.«  
»Sivak Josef, tesar.«  
»Kratohvil Jan, vozač.«  
»Holy František, vozač.«  
Tisti v črnem plašču stopi k pazniku. »Torej napiši vse po vrsti! Bo šlo hitreje.«

VII.

Stanislav Pulpan se z drugimi vred počasi slači. Teško in tesno mu je, ne čuti se v tej partiji doma. Ampak tudi na takšnega Grygarja in Badjuro se človek navadi. Pred petimi, ne,

## Iz Srbije

Starešinstvo Slovencev v Jagodini. V prijaznem mestu Jagodini, kjer je zelo razvita mesna industrija Klefiš in ki slovi tudi po svojih puranih, živi med srbskim ljudstvom tudi okoli 100 Slovencev, ki se navadno zbirajo v gostilni Klefiš, kjer imajo tudi svoje društvene prostore. Jagodinski Slovenci imajo tudi svoje starešinstvo, ki skrbi za vse svoje člane ter jim skuša ob vsaki priložnosti pomagati.

V spopadu prostovoljcev s komunisti je bilo pobitih 15 komunistov, 15 pa ujetih. »Novo Vreme« poroča, da je prvi srbski prostovoljski oddelek naletel v bližini Mladenovca na oboroženo komunistično družino, ki se je udeležila v bližnjem kamenolomu. Prostovoljci so pričeli takoj streljati in so na mestu ubili petnajst komunistov, 15 so jih pa ujeli in postavili takoj pred naglo sodišče. Prostovoljci so v boju podpirali tudi četniki. Med borbo so imeli prostovoljci dva mrtva, 8 pa ranjenih.

Slovenski šolski vrtec v Belgradu. Slovenske šolske sestre v Belgradu bodo s 15. oktobrom odprle v Belgradu v ulici Vojvode Milenka 48 šolski vrtec za slovensko mladino. V vrtec sprejemajo sestre otroke stare od treh let dalje. Razen šolskega vrtca imajo šolske sestre tudi šolo za klavirski pouk.

Novo blagovno pristanišče na Savi v Belgradu bo še letos gotovo. Veliko saveko pristanišče v Belgradu, ki ga grade že več let, bo končnoveljavno gotovo še to jesen. Kakor hitro bodo končana vsa dela na tem pristanišču, bodo začeli graditi novo pristanišče za osebni promet.

Prostori ministrstva za delo. Ministrstvo za delo, ki je imelo dosedaj svoje prostore v uradu prejšnje pisarne kraljevskih odlikovanj, se je zadnje dni preselilo v palačo bivšega glavnega generalštaba.

Nova družba za eksploatacijo antimonov v Srbiji. Dosedanji društvi »Montania« in »Lisinski rudnici« sta se združili in ustanovili za eksploatacijo antimonov v Srbiji novo družbo »Antimon« z delniškim kapitalom 24 milijonov dinarjev.

Poštno ministrstvo v Belgradu se je preselilo. Srbsko ministrstvo, ki je bilo dosedaj v svoji palači v Palmotičevi ulici se je sedaj preselilo v palačo poštnih hranilnice v Aleksandrovi ulici.

Četniki v borbi s komunisti. »Novo Vreme« poroča, da je na planini Jastrebac trčil na oborožene komuniste četniški oddelek ter stopil z njimi takoj v borbo. Ob tej priložnosti je bilo ubitih več komunistov, njihovega voditelja so pa četniki ujeli živga. Ob tej priložnosti so zaplenili tudi več orožja in blaga.

V Kruševcu je umrl zadet od strojnice Slovenec Franceskin.

Slovenci v Rekovcu v Levačkem okraju. Med srbskimi priseljenci je v Rekovcu v Levačkem okraju tudi več Slovencev, večinoma iz Mežiške doline. Po prihodu v nove kraje so si ustanovili svoj odbor, ki rešuje vsa vprašanja, ki se nanašajo na slovenske ljudi. Vsem Slovincem pošilja tople in priščne pozdrave.

pred šestimi tedni se je v tej umivalnici slačil prvič. Pokazali so mu: to je tvoj obešalnik za obleko, s tole verzičo si jo potegnesh do stopra in verzičo zakleneš. Takrat je radovedno in vznemirjeno gledal, koliko oblek visi na stopru. Zdelo se mu je kakor krdele velikih netopirjev, visečih z glavo navzdol. Takrat se skoraj ni mogel dočakati, da se odpelje v jama. — Kateri izmed teh obešalnikov je neki tesarja Jana Ramasa, kje visi obleka Antona Kulde, očeta sedmerih otrok? — Zdaj, ko tu ne vidi gospoda Hansena, se mu zdi vse podjete strašno čudno, nesmiselno in tako rekoč neresnično. »Glejte tega pokakaneč,« sliši iz lastne notranjosti posmehovalni glas Badjuro, shotel si se prilizniti Hansu, kajne? — Stanko se nekako sramuje, — res je, ni bilo treba, da bi se bil javil prvi. Vsi so se čudili, gotovo jim ni bilo všeč. Takšen novinec in vozač, pa se tlači v ospredje, kakor da je od njega bogve kaj odvisno! Le počakaj, tam doli boš pokazal, kako je s teboj!

Stanko se skriva in plašno ozira po drugih. Toda nihče se zanj ne meni. Očka Suchanek leze z mršavimi nogami v delovne hlače, si zatlačuje srajco in veselo blebota, kako je bilo takrat pred petnajstimi leti. Ej, takrat jih je tam ostalo sedem, in je bilo nekaj čisto drugega. Saj smo jih vlekli iz jame po kosih — — Adam sedi z enim čevljem v roki, zre nekam v prazno, in na dolgem vratu se mu premika Adamovo jabolko. Zdaj je zamahnil nad nečim z roko in si obuva težki, trdi škorenj. Pepek je že nag, praska se po hrbtu in razlaga mlademu tesarju nekaj o lumpariji takrat in zdaj. Mišice na rokah in nogah mu skačejo sem in tja, kosmat je kakor črn pes in ostro diši. Pepek je navihaneč. Tesar Martinek gleda nanj od zgoraj dol in se počasi praska po vzbočenih prsih — ej, to je lep človek, gleda Stanko, in skoraj zdrzuje sapo. Takšno močno in mirno telo, široka ramena in noge kakor ločilo,

## Iz Spodnje Štajerske

**Okrožje Maribor.** Kakor smo poročali, je šef civilne uprave na Štajerskem razdelil deželo na posamezna okrožja, med katerimi je eno mariborsko. V to okrožje spadajo te le občine: Pohorje, št. 11 v Slov. goricah, ki se zdaj po nemški imenuje »Egidi in den Bücheln«, Rače, Fram, Brezno, Sent Jurij ob Pesnici, ki se zdaj imenuje Georgenberg, Konjice, Oplotnica, ki se zdaj imenuje Hagau, Smartno pri Slov. gradu, ki se zdaj imenuje Hartenstein, Muta, Reče, zdaj Hohenstein, Jarešina, Sv. Jakob v Slov. goricah, ki se zdaj imenuje Jakobstal, Kapela, Črešnjevec, Gorenja Sveta Kungota, zdaj Kunigund, Laporje, zdaj Lapriach, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Marenberg, Gorenja Polskava, Sv. Duh v Ločah, ki se zdaj imenuje Plankenstein, Poljčane, Pragersko, Prihova, ki se zdaj imenuje Preichau, Ruše, Pesnica, ki se zdaj imenuje Ranzenberg, Ribnica na Pohorju, Pameče, ki se zdaj imenuje Richterberg, Podvelka se zdaj imenuje Rottenberg, Vuzenica, Sv. Martin na Pohorju, Slivnica pri Mariboru, Schober, Täubling, Sveta Marijeta ob Pesnici, ki se zdaj imenuje Wachsenberg, Mislinje se zdaj imenuje Waldegg, Vitanje, Widerdisess, Slovenska Bistrica, Slovenski Gradec, Vuhred, Korena, Vičova in Selnica ob Dravi.

Na vzhodnem bojišču je padel stud. pharm. 21 let stari Rudolf Molitor, edini sin pujskega lekarnarja, kot vojak SS.

40 letnico svojega poklica je te dni obhajal v Krčevini pri Mariboru znani kovaški mojster in posestnik Alojzij Peklar.

3670 ljudi se je udeleževalo jezikovnih nemških tečajev iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Zidanega mosta, kakor poročajo nemški listi.

Ljudsko gibanje v Mariboru. V zadnji tretjini septembra se je v Mariboru rodilo 32 otrok, med njimi pa le 8 dečkov. Umrla pa je v istem času 18 ljudi, 9 moških in 9 žensk. Porok pa je bilo v tem času 44, izmed teh samo v magdalenskem predmestju v dveh dneh 21.

V Mariboru je umrla 30. septembra 59 let stara Terezija Fanecl. — Dalje je v mariborski bolnišnici umrl 14 letni posestnikov sin Franc Somrak iz Brezja pri Oplotnici.

Beljaški pevci v Ptuj. V nedeljo so nemški pevci iz Beljaka obiskali mesto Ptuj ter tamkaj priridili svojo pevsko slavnost. Ptuj je nemške pevce seveda slovesno sprejel.

## Iz Novega mesta

S 5. oktobrom je začel kino »Krk« v Novem mestu svojo zimsko sezono. Predvajal bo vsak večer razen v ponedeljkih, najboljše filme. Po »Heleni, študentka kemije« sledi sedaj pevski film z Jarmilo Novotno »Izgubljeni raj« (7., 8. in 9. X.), nato vefilm ameriške produkcije z italijansko sinhronizacijo in s slovenskimi napisi »Zelena maska« v dneh 10., 11. in 12. oktobra. Kot začetek vsakega programa bomo predvajali najnovejši »Luce« žurnal v slovenski izdaji.

Študentje so prišli. Te dni je v Novem mestu postalo živahnije. Prišli so študentje, ki so v Novo mesto prinesli novo življenje. V soboto so učenci novomeških šolskih zavodov imeli šolsko mašo, v ponedeljek pa je redni pouk, ki pa je zaradi pomanjkanja prostorov in učnih poti zaenkrat še močno skrčen.

Naznanjevanje rojstev. Po naredbi Visokega Komisarja je dolžnost novorojenčkovih staršev, da v roku 10 dni vsako rojstvo naznanijo župnijskemu uradu.

Cirkularka mu je odrezala dva prsta. Feliks Heric, 22 letni strojnik, doma iz Križevca pri Ljutomeru, je bil zadnje čase zaposlen v Čremošnjicah. V Ribniku v občini Čremošnjice je bil preteklo dni zaposlen s popravilom cirkularke. Pri tem delu pa ga je zadela nesreča. Cirkularko je pognal in nesreča je hotela, da se ji je z roko toliko približal, da mu je odrezala dva prsta. Zdravijo ga v kandijski bolnišnici.

Rojstva v ženski bolnišnici. V mesecu septembru je bilo v novomeški ženski bolnišnici 36 rojstev. Fantkov je bilo rojenih 14, deklic 12.

Izpremembe pri Usmiljenih bratih v Kandiji. Ker je od delegacije Usmiljenih bratov v Kandiji zaradi nastalih razmer odpadla hiša v Zalcu, sta ji ostali le hiši v Kandiji in v Sent Petru, kar pa je za samostojno delegacijo premalo. Zaradi tega sta bili preostali hiši priključeni provinci Usmiljenih bratov v Milano. Iz tega razloga so v kandijski hiši nastale naslednje osebnostne spremembe: za priorja je imenovan p. Mario Trampus, p. Leopold Daneu pa je odšel na novo službeno mesto v Benetke. Posle hišnega duhovnika opravlja zdaj gospod župnik Alojzij Štrukelj. Dosedanji predstojnik in delegat p. Polikarp Vavpotič je bil razrešen.

svoje službe. V milansko provinco je že odšlo sedem bratov, v Kandijo pa jih je prišlo pet.

Delo okrajnega namestitvenega urada. V mesecu septembru se je pri novomeškem okrajnem namestitvenem uradu prijavilo vsega skupaj 505 brezposelnih delavcev. Od teh je bilo največ stavbinskih, po številu 221. Od teh stavbinskih delavcev so 104 dobili delo. Brezposelnih industrijskih delavcev je bilo prijavljenih 67, zaposlitev je dobilo 12. Od 45 poljedelskih delavcev so dobili zaposlitev 4. Vsega skupaj je namestitveni urad oskrbel delo 144 delavcem.

Cenjene naročnike opozarjamo, da sprejema Slovenčeva podružnica naročila za »Slovenčev koledar« še do 15. oktobra. Nudi se ugodna prilika, da za mal denar dobite knjigo z bogato vsebino ki bo imela stalno vrednost za vse stanove. Naročniki iz okolice, ki pridete v mesto, mimogrede lahko osebno naročite koledar v naši podružnici v hiši Krajec. Pohitite z naročili — ne bo vam žal.

Nesreča pri podiranju drevja. 24 letna dničarica Ana Zupantičeva iz Svetlinj v občini Dobrič je bila zaposlena pri podiranju drevja. Pri tem delu jo je veja padajoče buke oplazila in ji prizadejala hude poškodbe na nogi. Prepeljali so jo v novomeško žensko bolnišnico.

## LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16. in 19. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 10-30, 15., 17. in 19. uri

### Velika dirka

Senzacionalne konjske dirke... Zadnja filmska romanca slavnega Adolfa Menjoua. — Adolf Menjou, Roger Daniel, Dolores Costello in dr.

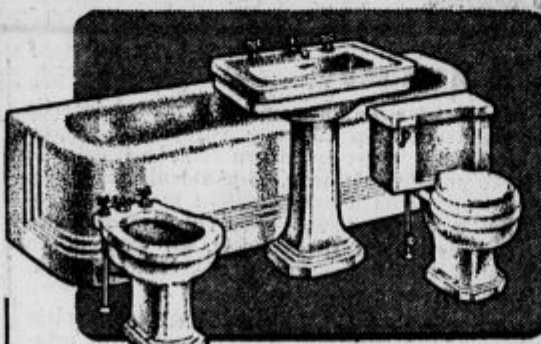
KINO UNION - TEL. 22-21

Na trapezih cirkusa in na arenah velikih gledališč in varietete se odigrava zanimiva in globoka ljubezenska zgodba

### Smej se bajazzo

Fosco Giachetti — Laura Solari

KINO MATICA - TEL. 22-41



**Standard**  
APPARECCHI SANITARI

### alla Fiera di Lubiana

apparecchi sanitari in ghisa porcellanata, in Porcellana dura vetrificata „STANDARD“, bianchi e colorati, comuni — di lusso, ma sempre di qualità superiore

Visitate i posteggi 148 — 149 Padiglione »C« in Fiera

### na ljubljanskem velesejmu

sanitarne naprave iz litega poporcelanjenega železa, iz trdega glaziranega porcelana „STANDARD“ bele in barvane, navedene in luksuzne, vsekakor pa tiste kvalitete.

Obiščite prostore 148 — 149 v paviljonu „C“ na velesejmu

Zahtevajte knjižico „L“ brezplačno pri

**SOCIETÀ NAZIONALE DEI RADIATORI**

Via A.M. Ampère 102 Milano Tel. 286805-286850

# MALI OGLASI

V malih oglasi velja pri likanju službe vsaka beseda L 0.30, pri žanrovanih oglaših je beseda po L 1.— pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

## Službe

### Dobe:

#### Strojni tehnik

vešč konstruktivnega risanja, mlajša moč — sprejme takoj večje industrijsko podjetje na delo. — Ponudbe s prepisi spričeval na upravo »Slovenca« pod »Dober risar« št. 11786.

#### Knjigovodja

popolnoma samostojen davalec, vešč industrijskega knjigovodstva — sprejme takoj ali čimprej večje industrijsko podjetje na delo. Ponudbe s točnim opisom življenjskega poteka, prakse dosedanjih služb in prepisi spričeval pod »Izkušen« na upravo »Slovenca« št. 11786.

#### Starejšo postrežnico

enažna, sprejemem takoj čez dan. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11759.

## Filatelija

### Novost za filateliste.

Pravkar prejel novo izdajo bloka in serije »Smederevo« in jo nudim za vsoto 1800 lir. Istočasno sprejemam abonente za novi srbski blok v dobro vojni umetnikom. Knjižarna Dolzan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

#### Filatelisti pozor!

Najugodnejše kupite in vnovčite znamke in kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjižarni Janes Dolzan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

## Sobe

### Oddajo:

Eno sobo takoj oddam v Vel Bučni vasi št. 23, pri Novem mestu.

### Istelo:

Gospodična solidna, išče za takoj sobico pri dobri družini. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11636.

## Ujenci

### Krojaškega vajenca

sprejemem takoj. — Illovar Anton. Zvezna ulica št. 8, Ljubljana.

### Kupujte pri naših inserentih

## Posestva

### Hiše, parcele

prodaja v raznih delih mesta najugodnejše in najkulantnejše realiteta pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva ulica št. 10, telefon 35-64.

### 12. oktobra

ob 2. uri popoldne, bom prodajal na prostovoljni javni dražbi vinograd z grozjem in gradišču pri Trebnjem. Lepa sončna lega z lahimi trtami. Interesentje vabljene. — Ugodna prilika. — Josip Zupantič, Trebnje.

## Prodamo

### Nove zapravljičke

in druge vozove — prodam. Terlep, Šiška, Kranjska 9.

### Otroški voziček

globok in sportni ter star stroj, napredaj. Zoro, nasproti Karmelčank iz Zaloške 66 (hiša Boje).

### Kislo zelje in repo

dostavlja vsako množino po najnižji ceni Homan, Sv. Petra cesta 81, telefon št. 35-39.

## Objave

### Preklie

Podpisani Matevž Anton, delavec, Ljubljana-Viš št. 114, obžalujem in preključem kot neresnično, kar sem govoril o gosp. Lenčevu Ivanu, nadpazniku v pokroju, Ljubljana-Viš št. 114, o njegovem zetu novinarju gospodu Milanovcu in obratovodji gosp. Perkonu, vsi Ljubljana-Viš št. 114, ter se jim zahvaljujem za odstop od tožbe. Ljubljana, dne 7. oktobra 1941. — Matevž Anton.

## Pohištvo

### Razno pohištvo

stalno kupuje trgovina »Ogle«, Mestni trg št. 3.



Po hudem trpljenju nas je prerano zapustil naš dober mož in nad vse ljubljani oče, brat, tast in stari oče, gospod

## Ivan Bon

orožniški narednik v pok.

Pogreb našega preljubega bo v sredo, dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne z žal, kapele sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana—Trst—Zagreb, dne 7. oktobra 1941.

Fanči, žena; Fulvia por. Scopinich, Pierina por. Werner in Lojzka, hčerke ter ostalo sorodstvo

## Avto-motor

Aero limuzina 1000 ccm nova; Adler Junior 4 sedežen; AJS 500, Zündapp 200 ccm motocikla, prodaja, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11.

## Razno

Monograme za robce in perilo, gumba, gumbice, entel, ašur, predtisk izvršimo takoj. Tamburina oblik, voženje perila.

## Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

## Berite

**Slovenca**  
in oglašujte v njem!



Znancem in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da je danes umrl, previden s tolažili svete vere, gospod

## FERDO WIGELE

nadučitelj v pokoju

Pogreb bo v sredo, 8. t. m. ob 15. uri iz kapele sv. Jakoba na Žalah.

V Ljubljani, 6. oktobra 1941.

Marija, sestra, v imenu odsotnega sina Ferda z družino in sestre Olge.



Umrla je, previdna s tolažili svete vere, naša

## Almica Krašna

konzervatoristka

Pogreb bo v sredo, dne 8. oktobra 1941, ob pol petih popoldne z žal, kapele sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 6. oktobra 1941.

Žalujoča rodbina in sorodstvo.

# KUPUJEM

POZORI MESARJI IN KMETOVALCI

SVINJSKE ŠČETINE, GOVEJE TER KONJSKE REPE VSAKO KOLIČINO, PO NAJVIŠJI DNEVNI CENI

## MILAN JAGER

Mehanična pred. lica za žimo — Uvoz surogatov — moraka trava, F.b.r.s. Centrala: LJUBLJANA Trgovnica: FUŽINE SV. PETRA CESTA 17 TELEFON 20-45

# Dolarske hijene

Ali naj molči? Ali naj se dela, kakor da te pole ni nikdar videla? Sama čuti, da ji to nikdar ne bo mogoče. Zato ne bo imela dovolj moči. Ali naj govori z Grillom, odnosno s tem človekom, ki se izdaja za Grilla? Ali naj pove vse to strici Paddyju? V sosedni sobi se pogovarjata strici Paddy in Charley. Ellen sliši, kako se strici Paddy smeje. Da, najboljša bo, če pove vse gospodu Meesu. Ellen vstane in gre proti vratom. Ob vratih za trenutek obstane. Ze drži kljuko v rokah. Tedaj prisluhne. Charley govori:

»Če dovolite, gospod Mees, da povem svoje mnenje... Mnogo sem razmišljal o tem.«

»O čem?« sprašuje strici Paddy.

»O našem razgovoru, ko sva zadnjič ugovarila, da se je naš gospod Grill tako zelo spremenil in...«

»Kaj, o tem?« Paddy Mees se glasno zasmeje. Odkar je bil z Grillom na večerji pri Mortonovih, ga Grillovo obnašanje ni več ne skrbi. »To je brezpomembno, Charley!« razlaga Charleyu. »Da, da, Charley, stara sva postala, pa mladitve hudo ne razumeva, svet pa se je tudi medtem vedno spremenil. Več, zadnjič sem vzel Jonnyja v roke, pa sem mu pretilpal obisti... Preneumno se mi je zdelo vse, kar je čeval. No in veš, pri čem sem ga zalotil? Vse skupaj je imel za nora. Padlo mu je v glavo, da je vendar čudno, da nikomur ne pride na misel, da on morda ni Grill, ampak le njegov dvojniki. Saj to ne bi bilo nič čudnega, saj sta si izredno podobna. Hotel je poskusiti, ali bo to prišlo komu na misel tudi v primeru, če se bo on sam kakor koli sumljivo ob-

našel in govoril stvari, ki bi jih pravi Grill nikakor ne pripovedoval. Hotel je preizkusiti, koliko časa bi pustolovec, ki bi mu bil izredno podoben in bi imel zadosti predznosti in zdrave pameti, shajal v naši družbi, ne da bi mi opazili njegovo igro. Zato se je na tihem noreval iz nas vseh in se obnašal drugače, kakor po navadi in govoril same neumnosti.«

»Ah, takole!« pravi Charley. Na glasu se mu pozna, da kljub temu tej zgodbi, ki je sicer pričela strici Paddyja, ne verjame popolnoma.

»Da, da, tako je bilo!« Lahko si misliš, Charley, da sem bil pošteno hud nanj. Saj me je dosti-krat bolela glava zaradi njegovih oslarij!«

Ellen Counter stoji še ves čas pred vrati. Vse je slišala. To, kar se zdi gospodu Meesu in morda tudi Charleyu brezpomembno, je zanj izredne važnosti. Medtem pripoveduje strici Paddy vsa čudna nasprotja, ki jih je opazil pri svojem nečaku. Pripoveduje o brkih, o Grillovi materi, o milu in drugem. Charley se smeje tem žaljivim zgodbam, Ellen Counter pa posluša in naglo spozna, da je res to, kar ji je povedala že zdrava pamet, ko je videla polo z Grillovimi podplisi.

Jonnes Grill, odnosno človek, ki se izdaja za Jonnesa Grilla, ne more biti nihče drugi, kakor njegov dvojniki Franck Palmer. Ellen pozabi, da je še pravkar hotela govoriti s stricem Paddyjem. Vrne se nazaj k pisalni mizi in si vnovič ogleduje ponarejene podpise. Skrivnost, ki jo je po naključju odkrila, jo hudo teži. Čuti, da se s tem trenutkom padel nanjo del velikanske odgovornosti. Hkrati pa jo prevzema tiho veselje: ve namreč, da sme v tem človeku, ki drugim igra Grillovo vlogo, videti človeka, ki ne ljubi Grilez Mortonove. Toda to veselje se takoj spremeni v grenko žalost! Kaj ji to pomaga, saj je ta človek v resnici vendar pustolovec, goljuf, zločinec.

Se nikdar v življenju ni imela Ellen Counter

opravka s tako težko odločitvijo kakor to pot. Misli ji begajo po glavi, sedaj hoče to, sedaj ono. Sama ne ve, kako dolgo že stoji ob mizi in strmi predse. V teh težkih trenutkih je pozabila vse okrog sebe. Morda je minila medtem cela ura. Šele koraki, ki jih sliši zunaj, jo zdravijo. Najbrž se vrača Grill! Hitro skrije polo s podpisi in se vsede za pisalno mizo. Skloni se naprej, kakor da bi delala. Palmer vstopi in prijazno pozdravi. S tresočim glasom odzdravi Ellen, ne da bi dvignila glavo.

»Kaj je novega, gospodična Counter?« sprašuje Palmer in se vsede za mizo.

»Nič, gospod Grill!« Kako težko ji je šlo to ime z jezika. Še težje pa je vprašanje: kaj naj sedaj počne? Le nekaj ve zagotovo. Pustiti mora to službo, jutri se ne vrne več. Še za nekaj se je odločila: ne bo bojazljivo izostala, ampak kar naravnost mu bo povedala: tako in tako je, in zato me jutri ne bo več.

Nekoliko vznemirjen jo gleda Palmer. »Tako tihi ste, gospodična Counter... Kaj se je zgodilo?«

Molk.

Palmer jo, kako se je Ellen še bolj zresni obraz in zapazi, da jo stresa pritajeno ihtenje. Presenečen vstane in stopi k nji.

»Gospodična Counter, kaj vam pa je?« Nič hudega sluteč ji položi roko na ramo in jo skuša zaokreniti v toliko, da bi mu pogledala v oči. Tedaj pa se Ellen ne more več obvladati.

S silovito kretnjo zbije njegovo roko z rame, odrine stol in obstane pred njim. Jezna rdečica ji je obšla obraz, v očeh se ji leskečejo solze, katerih ne more zadržati.

»Govoriti moram z vami, gospod Grill!« Palmer je vznemirjen. Že sluti, da ga čaka kaj novega, čeprav še nima pojma, kakšne.

»Prosim, gospodična Counter... Izvolite, prosim!«

Ellen pokima. »Toda nihče naju ne sme sedaj slišati, niti motiti!« Palmer jo debelo gleda, ko hiti sama k vratom, ki vodijo v sosedno sobo in jih zaklene. Nato stopi še do vrat, ki vodijo na hodnik in v njih prav tako obrne ključ. Z nestrpnostno kretnjo pokaže nato Grillu stol za pisalno mizo in reče: »Sedite prosim, gospod Grill!«

Presenečen nad njenim čudnim obnašanjem jo Grill nehoti uboga, pri tem pa je ne izpusti izpred oči. »Gospodična Counter, res ne razumem, kaj...«

»Boste takoj razumeli!« Njen glas je postal zopet odločen in rezen. Njen nastop ga spominja na tisti dan, ko je prišla k njemu in mu brezobzirno zmetala v glavo najhujše očitek, ker je mislila, da je hotel na račun drugih obogateti. Z njenega obraza bere, da se mu zopet obeta huda nevihta, le njene oči izdajajo, da pri tem tudi ona sama trpi.

Palmer skomigne z rameni. Čez zadrego si skuša pomagati z zbadljivo opazko.

»Gospodična Counter, vi ste me sicer nekoč imenovali lopova in goljufa. Na tihem sem upal, da se mi je v tem času, odkar delava skupaj, posrečilo dobiti v vaših očeh bolj pravično sodbo. Upam, da ste že spremenili svoje prvotno mnenje.«

Ellen Counter se je medtem umirila. Stroga in resna stoji pred njim, trdno odločena, da bo povedala vse jasno in točno. Hoče mu povedati, kaj je, hoče ga osramotiti, vendar ji besede nečejo z jezika. Iz sebe spravi le:

»Gospod Grill, rada bi odpovedala službo in to takoj. Hočem namreč tudi takoj oditi!« Presenečen plane Palmer kvišku. »Toda, gospodična Counter, ne razumem vas...«